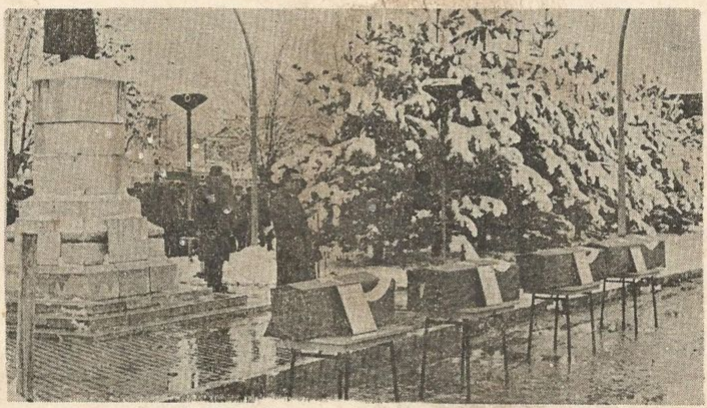
Yeni Aylık Sanat-Fikir Dergisi

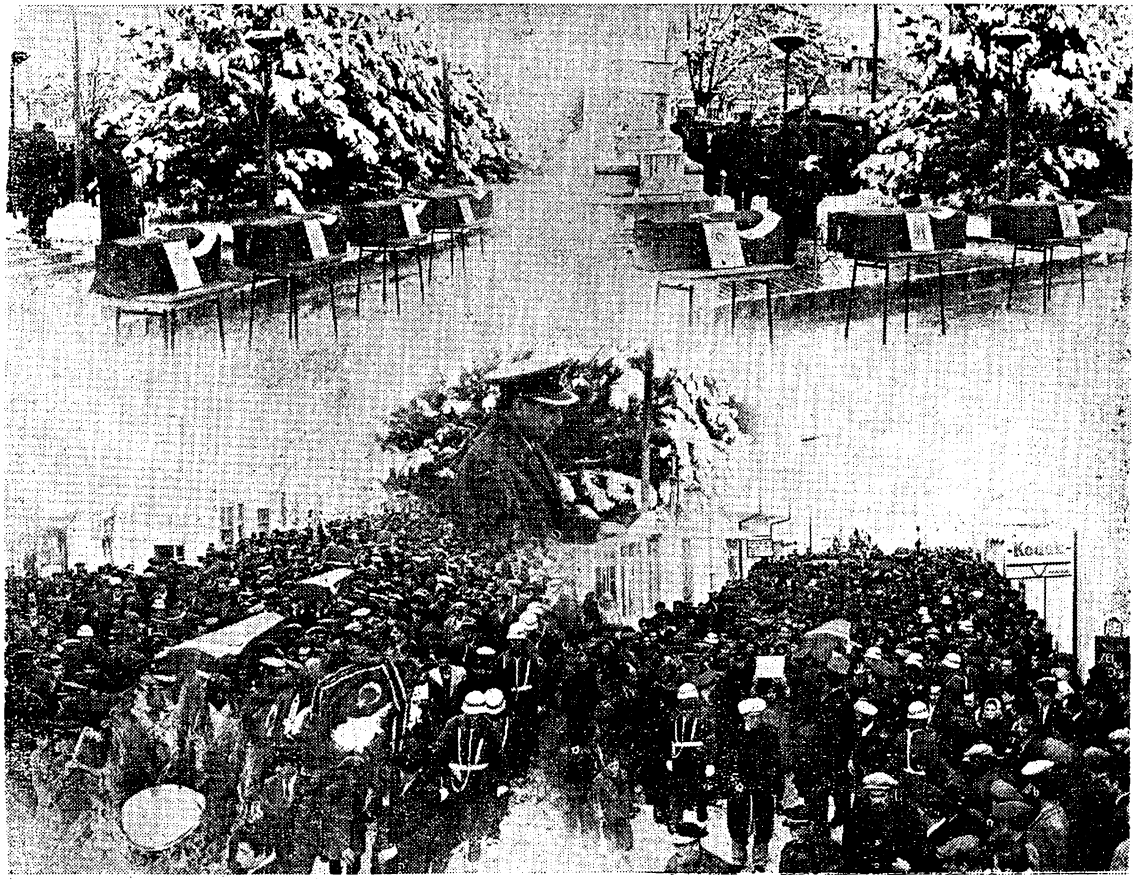
FIRAT

Cânî geziyor dipdiri... Can vermede mâ'sum;
Suç başkasınındır da niçin başkası mazlum?
Hiç bunca şehidin yatarak gövdesi yerde
Deryâ gibi kan, siyne-i hilkatte tüter de
Yakmaz mı bu tûfan, bu duman, gitgide Arşı;
Hissiz mi kalır lücce-i rahmet bize karşı?!

FİKRET MEMİŞOĞLU — ÖZBEK İNCEBAYRAKTAR — SEZAİ ÇÖTELİ — HASİP MEMİŞOĞLU — N. YILDIRIM GENCOSMANOĞLU — İHSAN TURGUT — CENAP OSMANOĞLU — ÖMER KAYAOĞLU — ERDAL CEYHAN — ORHAN İNCEOĞLU

SAYI 19 OCAK 1964 100 Kuruş

Kıbrıs'ta şehid edilen dört Elâzığ'lının cenaze töreninden görünüşler. Ortadaki, Dr. Binbaşı Nihat İlhan'dır. (Fotoğraf : Pak Şe e'e)

Bakalım, yavrusu uğrar mı deyip, karnından,
Canavarlar gibi, şişlerle kızarmış nice can.
İşte bunlar, o felâketzedelerdir ki düşün,
Kurumuş ot gibi, doğrandı, bıçaklarla bütün.
Tükürün, bunları alçakça vuran darbelere !
Tükürün, yüz tükürün, bin tükürün kahbelere !
Medeniyet denilen maskara mahlûku görün,
Tükürün, maskeli vicdanına asrın tükürün.

Kalanlar ortada genç, ihtiyaç, kadın, erkek
Harab olup yaşıyor, tâlihin azâbiyle
Vatanda düşmanı seyretmek ızdırâbiyle.

Yeni Fırat

Aylık Sanat ve Fikir Dergisi

Yıl: 2 Sayı: 19
Ocak 1964

Sahibi:
FİKRET MEMİŞOĞLU

Yazı işlerini yöneten
Sorumlu müdür:
ÖMER KAYAOĞLU

Sekreter:
İZZET GÜNDAĞ

Abone:

Yıllığı	12 TL.
Altı Aylığı	6 TL.
Yurt dışı yıllığı	24 TL.

Gönderilen yazılar basılsın basılmasın geri gönderilmez.

"Yeni Fırat" adı anılmadan dergiden yazı ve şiir alınamaz.

İlân ve Reklâm

Tam sayfa 1500 TL.
Küçük ilân ve reklâmların santimi 10 TL.

Yazışma ve para gönderme:
Fikret Memişoğlu, Avukat
ELÂZIĞ

İstanbul Temsilcisi:
Ömer Kayaoğlu, Tahtalı Bostan Sok. No. 1 Kuzguncuk

Dizgi ve Baskı:
Matbaa Teknisyenleri Basımevi
Biçkiyurdu Sok. No. 12
Divanyolu - İSTANBUL

Çıkış tarihi: 30/1/1964

Ne İstiyor Bu Adamlar?

Olayları, imkân nisbetinde objektif olarak izleyenler bu soruyu sormaktan kendilerini alamazlar. «Ne istiyor bu adamlar?» — Adam demeye dil varıyor mu ki? —

Kıbrıs, Türklerin dörtyüz yıla yakın zamandanberi yurtları değil mi? Orayı atalarının kanları pahasına yurt edinmemiş mi Türkler? Yirminci yüzyılda bunca sömürge halkı hür ve bağımsız olma yolunda iken, dörtyüzyıldanberi yurtlarında hür yaşamış Kıbrıslı Türkleri tutsak durumuna sokmak, aklın, havsalanın alacağı şey mi? Ama bu adamlar bunu düşünemeyecek kadar akıl ve idrakten yoksun kimseler. Hırsları gözlerini bürümüş. Ku-

durmuşlar. O derecede ki beşikteki yavrudan aksakallı ihtiyara kadar silâhsız Türkleri şehit etmekten çekinmiyorlar. Çekinmek ne kelime, sadistçe zevk duyuyorlar bundan.

Aşağılık duygusunun milletleri ne hale soktuğunu görünüz işte. Eski Yunandan bu yana doğru dürüst bir devlet kuramamış, şunun bunun himaye veya emrinde yaşamış, Türklerin lûtûf ve ihsaniyle varlıklarını bugüne kadar devam ettirebilmiş kişilerin bazı fırsatları yakalar yakalamaz düştükleri hali ibret ve dehşetle seyrediniz. Kahpelik, hunharlık, canavarlık, sadistlik... ne kadar insanlık dışı hal varsa hepsini takınmışlar, medenî âleme boy gösteriyorlar.

Yüzlerine tükürmemek için sebep bulamıyor insan. Kime güveniyorlar? İnanınız ki beşte bir oranındaki nüfus fazlalıklarına güvenleri üçüncü derecede gelir.

Olaylar açıkça gösterdi ki birinci derecede Komünist bloka güveniyorlar. Arkalarında böyle kudretli vehmettikleri kimseler olmasa, bu adamlar inlerinden başlarını uzatmaya iktidar bulamazlar kendilerinde. Güvenilen dağlara kar yağabileceğini idrakten aciz bu zavallılar kalabalığı.

Güvendikleri ikinci faktör Anavatan Türklerinin duyguda, düşüncede güya birlik ve beraberlik içinde olamayışları imiş.

Aklına şaştığımız palikaryalarına bakınız. Altı yüzyıla yakın emirlerinde yaşadıkları, önlerinde boyun eğip, el etek öptükleri Türkleri hâlâ anlıyamamışlar. Yakın, çok yakın tarihten de ders almak yok mu bu cücelerde?

Soydaşları Anadoluyu istilâ etmek için İzmir'e çıkarken Türkler arasındaki birlik ve beraberlik ne halde idi. Başı nerede, gövde nerede idi. Buna rağmen, gördüler ki birlik ruhu şimşek hızıyla teşekkül etti ve onlara öyle bir şamar indirdi ki gemi aslanları gibi çıktıkları İzmir'i, kısa zamanda çakal sürüleri halinde uluyarak terketmek zorunda kaldılar. Çoğu da Türkün ezelî şefaatine sığınarak. Yedikleri sopa, acısını hâlâ sırtlarında duyuracak kadar tesirli olsa gerek.

Güvendikleri üçüncü faktör de nüfus fazlalığı. Alenen ele aldıkları ve dünya kamu oyu önüne haklı olmak vehmi içinde çıkmak istedikleri faktör de bu.

Amma, Türklerin dört katı olmaları, önceden hazırlanan plânları, idarede köşe başlarını tutmaları, her türlü otomatik silâh ve bol cephaneleri ile ellerinden gelebileni gördük : Kadın, erkek, çocuk, genç, ihtiyar demeden silâhsız Türkleri vahşetle öldürmeleri; karşılarında bir av tüfeği görünce de kaçacak delik aramaları.

Dinden zerre kadar behresi olmayan bir de papaz oturtmuşlar baş-

larına. Çeteciliği bile ağzına, yüzüne bulaştıran bu Castro bozması nerede, Devlet idaresi nerede?

Dünya kurulalıberi ayakların baş olduğu az görülmemiştir. İşte Kıbrıs'ta gördüğümüz de bunun en taze örneği.

Baş olan ayakların ne kadar zamanda, hangi sonuca vardıkları tarihte ibretle okunur.

Türkler, çok zorlanmadan zor kullanmayacak kadar mert ve yiğittirler. Zorlandıkları zaman da yarattıkları kahramanlık destanlarını, onlarla yanyana, iç içe yüzyıllarca yaşamış olan palikaryaların bilmesi gerekir.

Kıbrıs'taki çeteci Rumlara ve onların başı, menfur papaza tavsiyemiz şudur : «Türkleri daha fazla zorlamayınız !.» **YENİ FIRAT**

Yavru vatan uğrunda can veren Anamur'un Elâzığ'lı dört şehidini rahmet ve minnetle anıyor, Doktor İlhan'ın şahsında bütün hemşehrilerimize başsağlığı dileyerek aşağıdaki manzumeyi onların hâtırasına ithaf ediyoruz.

Bir Vatan Parçası

Bir vatan parçası, bir kalb olarak çırpınıyor ;
Dile geldikçe denizler, bizi, yer gök kınıyor.
Kıbrıs'ın, çünkü bugün hâli, yürekler yarası;
Şimdi hâtırda kalan varsa, dünün hâtırası!
Hani albayrağın altında bahâr âhengi?!
Hani gül gül açılan goncaların kan rengi?!
Ünlü Şeyhin, ulu fetvâsı mühürlendiği gün,
Dalgalar, fırtınalar, ufk'aşarak, etti düğün.
Kıbrıs âfâkını, Mustaa Paşa, deryâya sorup,
Zulmet ufkunda ışık parladı, fecr oldu gurup.
Yol kesen, yağmayı mû'tâd eden azgın Keşere,
Kahr olup, kaçtı.. Cihâd erdi zaferden zafere.
Bir Hilâl uğruna, kurban verip onbin yiğidi,
Dikdik iymanla, yeşersin diye, «vahdet» çiğidi.
Zulmü, bin meş'ale birden yakarak, doğdu sabâh;
Akdeniz, sürdü asırlarca sükûn, sulh ü salâh.
Bugün ancak duyulan, Kıbrıs'ın öksüz sesi, hep.
Tutulan, zağlı değil, paslı kılıç kabzesi, hep.
Sorma, kim sâhibi yurdun diye? târih utanır,
Varsa ahdinde sebât, İngiliz elbette tanır:
Çokdan aldık geri, şen Kars'ı, şirin Ardahan'ı;
Ey Yunan moskofu! Hak varsa, bizim, sen de tanı..

(Sayfayı çeviriniz)

MEVLÂNÂ TÖRENLERİ

Fikret MEMİŞOĞLU

Birkaç yıldanberi Mevlânâ için, günler ve törenler tertip edilmektedir. Bunlar, kadir kıymet bilişimizin eseri olmalı.. İranda kurulduğu öğrenilen Mevlânâ Enstitüsüne karşılık, bizim bu konudaki ilgimiz ve bilgimiz, çok azdır elbet. Onun için yapılan törenler ve konuşmalar, resmi bayramlardaki gibi, beylik hâle getirilmemeli.. Gitgide onu daha çok anlamalı ve dinlemeli, gücüne ermeliyiz. Baş dileğimiz bu..

Çünkü o, insanlık için birleştirici bir felsefenin düğümüdür. Mevlânâ insanları bağdaştıran, dinleri uyuşturan, düşmanları seviştiren ve ölümü güzelleştiren bir içgücüdür. Herkesten önce bize, Onu daha içten kavramak, daha yürekten anlamak düşüyor. Farsça söylemişse de, Türk asıllı olmasından övünç duyan onu, biz anlamıyalım, biz dinlemiyelim de, kim anlayıp dinlesin?

Onu engin ve derin bir ummâna benzetirler. Susuzlar, hangi din, hangi mezhep sahibi olursa olsun, onun kıyısında kanmak çabasına tutulur. Gerçekten o, kendisine içimizi açtıkça, bizi içine çeken, kuşatan ve yaşatan, kandıran ve inandıran, sonsuz bir deniz gibi.. Eserleri incelendikçe, o denizin kıyısında, enginliğinden ve derinliğinden dolayı, boğulmak ve kaybolmak duygusu gelir insana!.. Ummâna benzetilişi, biraz da bundan olmalı.

Eserlerinin Farsça yazılması, ve manzûm olması, bir bakıma daha faydalı. Kırk bohça içinde saklanana karşı ilgi, daha çoktur. Onu anlıyabilmek için, önce dilini çözmek, sonra halini sezmek çabasına katlanmak lâzım. Damla, damla kanabilmek, geç ve güç olsa bile, daha sindirici, daha yürek soğutucu olur. Mevlânâ'yı kendi dilinden anlamak, karanlıktan parça, parça ışık emmek gibi bir şey..

Onu yalnız anlamak değil, anlayışa göre anlatabilmek bile güçtür. Görmiyene, denizi derinliği ve enginliğiyle kavratmak kolay mı? Değil elbet.

Mevlânâ'yı anlayışımıza göre anlatabilmemiz için, yeniden yeniye incelememiz gerekiyor. Çünkü o her okuyuşta başka rûh verir insana. Değişen o değil, okudukça gelişen biziz. Diğer sayılarımızda seri halinde yazılar yayınlıyarak, onu yeniden anlamağa ve anlatmağa çalışacağız.

Yine günlük konumuza dönelim.

Onun için yapılan törenlerde, ve dinlenen konuşmalarda, dikkatimizi çeken bir iki eksiklik var. Tabii bu bize göre ancak.

Birincisi onun yolu

Onun Hakka karşı ayılışı, halka doğru yayılışı; yani Hakka karşı aşk oluşu ve halka ışık salışı felsefenin özetidir ammâ, bunun üzerinde hiç durul-

---

Tanı, karşında duran kimdir o dağlar, dimdik?
Öç alıp, ölmek için, bil, yaşayor Mehmetçik.
Ada"dan, gerçi gelen var nice sedyeyle.. fakat,
Dönecektir yine, bil, yurda, o mecrûh, o sakat.
Bu geliş, bir dönüşün müjdesi ancak, bunu bil;
O yeşil bahçe, kızıl olmadan ey kahbe çekil!
Çünkü bayraklaşıyor, kanla sönerken her ocak,
Ergeç elbette Hilâl orda bulutsuz doğacak.

muyor. **Uyur, uyanık, gece** gündüz, he yerde ve her vakit hakka karşı ayık duran Mevlânâ, seven ve sevilen katları arasında çırpınan bir kutlu kanattır. Aşk olan, ışık salan ateşli bir kanat. Bu yönden onu incelemek, onun huzurunda el bağlamak, onun izinden giderek arzusunu sağlamak lâzım. Biz bu yönden onu ne anlıyor, ne de yolundan giderek onu dinliyoruz.

Arzu ve ümmidini gerçekleştirmek çabasından çok uzağız. Halbuki dünya halkının ziyaretine koştuğu Mevlânâyı, felsefesiyle bilmemiz ve sonucunda ruhumuzda bulmamız gerek. Hakka karşı idealist olan Mevlânâ, mâşuk katındadır. Halka doğru realist olan Mevlânâ âşık katındadır.

«Mecûssi»ye bile: «Bin kez öz töv'eni bozsan bile gel» diye çağırışına, gönül yoluyla varışımız var mı hiç?! Bu menzile ermek için, böyle bir çabanın gerektiğinden bile haberimiz yok. Hep keçi can derdinde, kasap yağ derdinde.. Canın yongası olan, mal telaşındayız hep. Hal savaşında olanlardan değiliz. Dünyanın bir «kaal» olduğuna erenlerin dünyada hal bulduğuna inanmak gücümüz yok da, ondan!. Ne zaman içten içe akabilen rûh olacağız. Öldükten sonra mı? Hayır, perdenin arkasını bu gözle görmek mümkün değil tabii. Ne o'acağını yaratan bilir, bize düşen gönül tavsiyesiyle, ölmeden evvel ölmek. Varış ve eriş dünyadayken olmalı. İnsan olarak yaratılmamızın görevidir bu. Mevlânâ bunu tavsiye eder bize.

Tasarruf, yaşatıcı bir insan tabia'i ve kuşatıcı imkân muhabbetidir.

Aşağıdaki beyit tasarruf yolunda insanın erişmesi gereken, âşıklık kuralını gösterir :

Tasarruf, yâr olup, bâr olmamakdır
Güle, gülzâr olup, hâr olmamakdır.

Mevlânâ tasarrufta son katın, âşıklık değil, mâşukluk olduğuna, bu kata ermek gerektiğine kanıkdır. Ruh tavsiyesi ile bulunan gönül safâsı, **âşıkı mâşuku aşk** katına çıkarabilir. Ona göre bunu sağlamak lâzım, murad budur işte.

Cümle mâşûkast ü âşık perdeî
Zinde mâşûkast ü âşık mürdeî

Mesnevinin bu beytini, sofî şair Nahîfî, söyle tercüme etmişdir:

Cümle maşûk oldu, âşık derh'câb
Zindedir maşûk u âşık mürdetâb.

Âşıklık mertebesinden, mâşukluk mertebesine geçememek, son mertebede ölmekdir. Bu katı da aşmak gerek. Zindelik ve sağlık ancak mâşuk olabilmekle mümkün. İşte bu oluş, ölmeden evvel ölüş ve öldükten sonra kalış ve yaşayışdır.

Halbuki biz sarılan, menfaa'le kavrulan, hep bu çamur içinde yuğrulan insanlarız. Onun istediği insan tipi bu değil. Aşk enginde dalgalanıp durulan, ahlâk için yorulan, hak için vurulan insan istiyor o.. Halbuki ha'â «insan insanın kurdudur» Onun için Fuzûli gibi göğüs geçirmekten gayri teselli çaremiz yok:

Dôst bîpervâ, felek bîrahm, devran bî-ü'ûb,
Dert çôk, hemdert yok, düşman kavî, tâ'i'zebûn.

Halbuki Mevlânâ, insanlığı, cemiyyet içinde, kuvvetle, menfaatle kuşatmak değil, muhabbetle yaşatmak ister. Bu muhabbet çemberine girmek özgenliğini göstermedikten sonra, Mev'ânâ'dan bize ne, bizden Mevlânâ'ya ne fayda?!

D'kkatimiz' çeken ik'nci şey de onun dili

Bundan, söyleyiş dilini yani farsçayı kastetmiyoruz. Maksadımız söyleyişindeki özelliktir. Farsça bilmek onu anlamak için yeter mi? Yetmez şüphesiz. Farsça bilmek, dış perdenin açılmasına yarar ancak. Mühim olan, iç per-

MEVLÂNÂ

Seni, dışta değil, içte
Buldum, Mevlânâ, Mevlânâ !
Şu Konya'ya her varışta,
Doldum, Mevlânâ, Mevlânâ!

*
* *

Çıkıp geldim, sana tenden,
Bir ben yarat bana benden.
İçimdeki gücü, senden
Aldım, Mevlânâ, Mevlânâ!

*
* *

Işık ışık, yıldız yıldız,
Hep seni aramaktayız.
Terkedilmiş gibi, yalnız
Kaldım, Mevlânâ, Mevlânâ !

*
* *

Aşkın çıkar mı yürekten?
Seslen, ırakdan, ıraktan!!
Kurtar beni, bu meraktan,
Öldüm, Mevlânâ, Mevlânâ !...

Özbek İNCEBAYRAKTAR

deyi açabilmektir. Onun ışık dünyasına girebilmek önemli olan.

Sırr-ı men ez nâle-i men duur nist,
Leyk çeşm ü gûşra an nuur n'st.

Süleyman Nahîfi bu beyti de şöyle tercüme etmiştir:

Sırrım olmaz nal'ş'mden gerçe dûr
Leyk yok her çeşm ü g şa feyz-i nur.

İşte güç olan bu.. Bu feyze mazhar olmak.. Gerçekden onun sırrı, ses ve ışıktan örülmüş olan, feryadı içinde gizlidir. Nalesinden uzak değildir bu sır. Ama o ışığı görecek göz hani? O iç çekişini duyacak kulak kimde? Bu göz ve kulak her erde bulunmaz. Bunlar gerçek erenlerin gözü ve kulağıdır. İşte Mevlânâ'nın dilinden anlıyabilmek için, bu göz ve kulağa sahip olmak gerek.

Şair, duyan ve duyurtan kimsedir. Bu şüphesiz güç bir iş. Şairi anlamak ve anlatmak da ayrıca güç bir iştir.

Bizde bu güçlüğü en başarıyla yenen,bi r kişi çıkmış ancak. O da XVIII. yüzyıl şairlerinden Süleyman Nahîfi Efendi. Ne yazık ki onun kadrini bilmiyor, Mevlânâ'nın ruhâniyeti içinde onu anmıyoruz hiç. Mevlânâ için yapılan törenlerde, bu unutuş, pek hazin bir eksikliktir. Mevlânâ'yı anarken, onu en iyi anlamak anahtarını, bize miras bırakan Nahîfi'yi anmamak olur mu?

Mesneviyi tercüme ve şerhedenler çok. Fakat içine sindirerek onun kadar,

başarılı tercüme yapan yoktur. Bu güne kadar bir ikinci çıkmadığı gibi bundan sonra da çıkacağını ummuyoruz. Şair Nahîfi'nin manzum tercümesi yanında, bizdeki bütün diğer tercümeler, saman yığını gibi, söz kalabalığından ibaret kalır. Buna rağmen nasıl olur da Süleyman Nahîfi'nin kadrini bilmeyiz?

Yahya Kemâl bir kaç rubaisiyle Hayyamı «Türkide nasıl söyletmişse», Mevlâna'yı da Nahîfi öyle söyletmiştir işte.

Mevlânâ'nın anlaşılması başka, anlatılması başka şey. Herkes anlayışına göre onu anlatır. Gerek yanlış anlayış, gerekse yanlış anlatış çok mümkündür. Bu yanlışlıklardan korunmanın tek çaresi, söyleneni, söyliyenden bizzat dinlemek, yahut onu aynı rûh, aynı ahenkle türkçe söyliyenden dinlemekdir. Bize bu son imkânı sağlıyan tek şair Nahîfi'dir.

Şiirin tercüme ve şerhi, bilindiği gibi, çok hatâlara yolaçar. Şiire nüfûz edebilmek, şairin iç âlemine dalmak için, başka dil konuşanlara tek anahtar, şiirin şiirle tercümesidir. Ama dış ve iç ritmini her yönden çok başarılı aksettirmek şartiyle. Bu iş bir iç kaynaşmasıyla olur ancak. İşte Nahîfi bu güç başarıya erişen tek büyük şair!

Mesnevinin aslı ile, Nahîfinin tercümesi beyit beyit karşılaştırılıp incelenince, hakkı teslim etmiyen kalmaz.

Böyle emsalsiz bir işi başaran Nahîfi'yi bir kaç satırla biz anacak ve çok haklı bir dilekde bulunacağız.

SÜLEYMAN NAHÎFÎ

Üçüncü Ahmed ve Birinci Mahmud devirlerinde yaşıyan bu büyük şair İstanbulludur. Memuriyetle İran'a giderek, Farsçayı yerinde öğrenmişti. Onun için mesneviyi dil bakımından eksik kavraması mümkün değildir.

İran'dan sonra Macaristan'a da giden Nahîfi, İstanbula dönünce «Şıkkı - sâni defterdarlığı» vazifesini almış, nihayet emekliye ayrılarak, ölümüne kadar İstanbulda kalmıştır.

Ölümü Hicri 1151 (Milâdî 1738) yılına rastlar. Topkapı dışındaki kabristanda metfun bulunuyor. Şairlik gücünü, Nâbiyle Nedim'in muhassalasında bulabiliriz. Bazan Nedim gibi samimidir:

Göz gördü, gönül sevdi seni ey yüzü mâhım!
Kurbanın olam, bunda benim var mı günâhım?

Bazan da Nâbi kadar toplumsal dertleri en akıcı bir değişle terennüm eder :

Lââzım değil inâyeti, ehl-i tekebbürün
Bahşeyledim hatâsını veçh-i âbûsuna.

Edebiyatımıza kıymetli bir *Divân*, emsalsiz bir *mesnevi tercümesi* ile, peygamberimize yazılan naatların bulunduğu *Hilye-i Envar* adlı bir mecmuayı miras bırakan Nahîfi, vecitli bir müslümandır. Dinin şeklinden çok, ruhuna daldığı (Hilye-i envar) adlı eserinden de anlaşılır. Bu bakımdan, Mesneviye yalnız şekil ve dil yönünden değil, hikmet ve mahiyet yönünden de içten içe nüfûz ettiği şüphe götürmez. İşte bu yönlerden, onun mesnevi tercümesi, günden güne Mevlânâ'nın kadri bilinmesi dolayısiyle, edebiyatımızın en büyük kazancı sayılmalı. Fakat ne yazık ki bu kazançdan faydalanamıyoruz. İşte büyük dileğimiz de bu faydayı sağlamak için.

Haklı dileğimiz

Mevlânâ'yı ve Mesneviyi anlamak için, Türklerin, bu tercümeyi kolayca bulması, Osmanlıca yazıldığı için, tercümeyi de incelemek imkânına sahip olması gerekir.

Şimdi bu eseri eski yazıyla da olsa, bulmak mümkün değil. Resmi kitaplıklarda bile pek bulunmuyor. Ödünç alarak incelemekde iyice anlamak mk-

(Sonu sayfa 31 de)

— Son Duruma Göre —

Keban Barajı ve Hidroelektrik Santralı

Sayın Cumhurbaşkanına ve Başbakana Elâzığ Milletvekili Nurettin Ardıçoğlu tarafından sunulan «Keban Barajı ve Aşağı Fırat Havzası Kalkınması Hakkında Muhtıra» ya bir seri yazı halinde sayfalarımızda yer veriyoruz. Aşağıda bu serinin birinci yazısını okuyacaksınız.

Ebasco Amerikan firmasınca hazırlanmış 350 sayfalık Feasibility Raporunun Elektrik İşleri Etüd İdaresi tarafından yapılmış hülâsasıdır.

Elektrik İşleri Etüt İdaresince 1937 yılından beri etütlerine devam edilmekte olan ve bu etütlere dayanılarak bir avan projesi de hazırlanmış bulunan Keban Baraj ve Hidroelektrik santralının rantabilite, raporu, AID den sağlanan 350.000,— dolarlık yardım ile Dünyaca tanınmış Amerikan EBASCO Müşavir Mühendislik firmasına hazırlattırılmış bulunmaktadır.

Yurdumuzun elektrik enerjisi ihtiyacının karşılanmasında ve Doğu Anadolu bölgesinin kalkınmasında çok önemli bir yer işgal eden bu proje, artık tahakkuk safhasına geçilecek duruma getirilmiş, barajın inşaası için lüzumlu irtibat yollarının yapılmasına bu yıl içinde başlanmıştır.

Önümüzdeki aylar içinde barajın inşasına da fiilen geçilmiş olacaktır.

Baraj'ın yeri :

Keban barajı Elâzığ Vilâyetinin 50 kilometre batısında Keban Kazasının 3 kilometre kadar kuzeyinde bulunan dar boğazda inşa edilecektir.

Yüksekliği :

EBASCO firmasınca hazırlanan ve barajın ana hatları ile ekonomik faydalarını gösteren fizibilite (rantabilite) raporlarına göre Keban barajı temelden itibren (205 metre) irtifaında ve (kaya dolgu) olarak inşa olunacaktır.

Barajın gövdesini teşkil edecek olan kaya dolgu hacmi (13 milyon metreküp) ve barajda kullanılacak beton kitle hacmi ise (750.000 metreküp) tür.

Toplanacak Su Miktarı :

Keban barajı gerisinde birikecek olan su miktarı (31 milyar metreküp) olup memleketimizin hâlen en büyük baraj gölü olan Hirfanlı'dan altı defa daha büyük olacaktır. Keban barajının göl uzunluğu Murat nehri kolunda Keban'dan 150 kilometre ve Ana Fırat Kolunda ise 110 kilometredir.

Fırat'ın Akımı ve Barajın Dolma Süresi :

Fırat nehrinin Keban mevkiindeki akımı yılda takriben 22 - 27 milyar metreküptür. Bu duruma göre baraj gölünün bir seneden biraz fazla bir müddet içinde dolması kabil olacaktır.

Su Altında Kalacak Arâzi :

Baraj gölü 68.000 hektarlık bir araziyi su altında bırakacak ve hâlen bu saha içinde bulunan demiryolu ile karayolları göl sahası dışına alınacaktır. Buna ait projeler Karayolları ve Demiryolları inşaat Daireleri tarafından hazırlanmaktadır.

Şeker Fabrikası :

Baraj gölü içinde bulunan Elâzığ Şeker fabrikası, Elâzığ civarında başka bir yere nakledilecektir. Keza bugün Fırat ve Murat nehri üzerinde münakeleyi temin eden köprüler yerine yenileri inşa olunacaktır.

Kuruda İnşaat İçin :

Keban barajının inşaatının kuruda yapılması için baraj mihverinin önünde ve arkasında iki adet çevirme bendi (batardo) inşa olunacaktır. Bu bentlerin barajın arkasında olanının irtifatı, hâlen inşa edilmekte olan Kesikköprü barajı yüksekliğindedir. Bu bendin hemen önünde Fırat sularını ana baraj inşasına zarar vermiyecek şekilde mansaba geçirmek için 15 metre çapında iki adet tünel açılacaktır. Bu tüneller jeoloji ve topoğrafya durumunun icabı olarak sol yamaçtadır. Tünellerin su geçirme kapasitesi takriben saniyede 6.500 metreküptür.

Santralın Yeri ve Kapasitesi :

Keban barajının hemen mansabında sol yamaçta 25 metre genişliğinde ve 90 metre uzunluğunda santral binası inşa olunacaktır. Santral, 155.000 kilovat kapasitede 7 üniteyi (1 milyon 85 bin kilovat) ihtiva edecektir. İlerde 8 inci bir üniteyi koymak için projede gerekli tertibat alınmıştır. Bu ünite de konduğu takdirde santralın nihai kapasitesi 1 milyon 240 bin kilovata yükselecektir. Santralın yıllık elektrik enerjisi istihsali 6 milyar kilovat saat olup, bu değer memleketimizin 1962 yılı senelik istihlâkinin takriben iki mislidir. Şu hale göre Keban barajı hâlen dünyada mevcut ve inşa halinde olan toprak ve kaya dolgu barajlar içinde yükseklik bakımından üçüncü, rezervuar kapasitesi bakımından ikinci ve santral kapasitesi bakımından üçüncü sırada bulunmaktadır.

Santral ilk kuruluşta 4 adet türbin jeneratör grubu ile techiz olunacaktır (620.000 kilovat). Türbin jeneratör gruplarına ait parçalar İskenderun limanından kara yolu ile nakledilecek şekilde ağırlıkları ayarlanmış olup gerek kara yolu ve gerekse demir yollarında işin icap ettirdiği bütün tedbirler alınmış olacaktır.

Yapım ve Bitirim Süreleri :

Keban baraj ve santralinin inşasına fiilen 1964 senesi içinde başlanacak ve en geç 1970 senesinde bitirilmiş olacaktır. Keban barajından üretilecek enerji 975 kilometre uzunluğunda iki ayrı yüksek tevettür hava hattı vasıtasiyle istihlâk merkezlerine naklolunacaktır. Bu hava hattının voltajı 400.000 volt olacaktır.

Faydaları :

Memleketimizin en zengin yeraltı servetlerinin toplandığı bu bölgede kurulacak elektro-şimi ve elektro - metalürji sanayii ve diğer elektrik ihtiyaçları için gerekli enerjinin nakline ait hava hatları ile trafo istasyonları da inşa edilecektir. Bu maksatla bu bölge için düşünülen hava hattı voltajı 154.000 volt ve tulü de 500 kilometredir. Bu hatlarla Malatya, Adıyaman, Gaziantep, Urfa, ve Diyarbakır gibi büyük istihlâk ve sanayi merkezlerinin elektrik ihtiyacı karşılanacaktır.

Yapılan hesaplara göre elektrik enerjisinin İstanbul'da kilovat - saat maliyeti takriben 3.67 kuruş civarında olacaktır. Hâlen Kuzeybatı sisteminde elektriğin paçal maliyet fiyatı takriben 10 kuruş civarında olduğu gözönünde tutulursa Keban barajının memleketin sınai inkişafında yapacağı değişikliğin büyüklüğü hakkında bir fikir edinmek kabil olur.

OLSUN

Sezâi ÇÖTELİ

Gel uzak durma öyle,
Can köşem senin olsun.
Candan gül, candan söyle;
Candan sevenin olsun.

Hayât, aşkına bedel;
Ömrüme karşılık, gel.
Ölsen de benden evvel,
Ruhum, kefenin olsun

Ne dünyada gözüm var,
Ne ahrete yüzüm var.
Tek, sana, bir sözüm var :
Bana güvenin olsun.

Maliyeti :

Keban barajının 4 ünite ile maliyeti 1 milyar 665 milyon TL. iç, ve 50 milyon dolar dış olmak üzere takriben 2 milyar 100 milyon TL. dır. Keban barajında istihsal olunacak elektrik enerjisini istihlâk bölgelerine nakledilecek olan yüksek tevettürlü enerji nakil hatlarının tesis bedeli de 525 milyon TL. iç ve 51 milyon dolar dış olmak üzere takriben bir milyar TL. dır. Buna göre Keban barajının santral ve hava hatları ile birlikte ilk tesis bedeli 3 milyar 100 milyon TL. dır. Sonradan ilâve edilecek üç ünite ile birlikte Keban'ın nihaî maliyeti 3 milyar 300 milyon TL. olarak hesaplanmış ve yukarıda adı geçen müşavir firmanın hazırlamış olduğu rentabilite raporunda gösterilmiştir.

Maden İşleme ve Geniş Sulama :

Keban barajı yukarıda da bir nebze açıklandığı gibi Doğu Anadolu bölgesinin yeraltı servetleri bakımından en zengin bir bölgesinde bulunmaktadır. Yapılan ön hesaplara göre hâlen bu bölgede istihsal edilmekte olan madenlerimizin işlenmiş olarak ihraç edilmesi halinde yılda memleketimize 75 milyon doların üstünde bir döviz temin edilebilecektir. Keban tesislerinin tek başına yıllık döviz kazancı 18,5 milyon dolar olarak hesaplanmıştır. Bu faydaların dışında Fırat nehri sularının tamamen regle edilmesi kabil olacak ve bunun neticesi olarak mansapta bulunan büyük ovaların sulanması emniyet altına alınmış olacaktır.

Yapılan etütlere göre Fırat nehri sularından faydalanmak suretiyle Güneydoğu Anadolu bölgesinde 10 milyon dönümlük bir arazinin sulanması mümkün görülmüştür. Bu arazi sulandığı takdirde, bugün Çukurova bölgesinde sulamaya elverişli sahanın bir kaç misli bir arazi parçasının sulanması imkân dahiline girecektir. Bu arazi sulandığı takdirde, yılda sadece ziraatten dolayı 1 milyar 450 milyon TL. lık millî gelirde bir artış sağlanacaktır.

Diğer taraftan Keban barajı mansapta bulunan büyük enerji imkânlarının kolaylıkla inşasını sağlıyacağı gibi, cenup komşularımız için de bugünküne nazaran daha iyi imkânlar yaratacaktır.

Almanya Mektubu :

ALMANYA'DA TÜRK İŞÇİLERİ

Hazip MEMİŞOĞLU

Muhterem Ağabey !

Paris 10/Aralık/1963

Son gelen Yeni Fırat'ı da aldım. Bu dergiyi her alışımda boğazıma doğru bir yumruk dayanmış gibi tuhaf bir hal oluyor bana. Hani insan, uzun süre hasret kaldığı bir dostu görünce bir hal olur ya, işte onun gibi bir şey bu! Yutkunmak istiyor da, yutkunamıyor insan, sevinç hıçkırığı gelip tıkanıyor gırtlağıma.. Doya doya okuyorum, neden sonra o düğüm çözülüveriyor. Kendimi Türkiye'de hattâ Elâzığ'da, o hava içinde hissedince ferahlıyorum.

Paris'i, Paris'in şu ışıklı, gürültülü, kalabalık caddelerini unutuveriyorum hemen. Gidiş geliş 8 sıra halinde arabaların aktığı «Champes - Elysées» bulvarının yerine, kışladan Kesriğe uzanan yol geliyor hatırıma.. Burada gezerken, karşıdan gelenlere, bizim memlekette olduğu gibi, «Selâmünaleyküm» diyesim geliyor içimden. Sonra, bunlar, bonjur demesini bile unutmuşlar; diyorum. Tanırı selâmıdır, cevapsız kalmasın diye, kendi kendime yine «aleyküm selâm» diyerek geçiveriyorum. Ama «Yeni Fırat» dergisi elimde ya, ona sık, sık sarılıyor, ve «aldırma boşver hemşehrim» deyip geçiveriyorum.

Bu itiraflara da'üs-sıla (sıla derdi) mi, ne diyeceksiniz bilmiyorum artık?!

Yalnız inceleme ilgisinden dolayı yavaş yavaş Paris'e de alışıyorum galiba! Yakında Fransızca'yı daha çok ve daha çabuk ilerletmek için dersle-e de başlıyacağım. Bildiğimiz Fransızca, Paris için kâfi değil.

Paris'e alıştıkça Frankfurt işinden bir haber çıkmamasının hayırlı olduğu kanısındayım. Saha, devam ve garanti bakımından,

Dergi için bundan sonra Paris'ten başka yazılar göndereceğim. Almanya'daki Türk işçilerine ait yazımı Paris'ten gönderiyorum. Almanya'daki düşüncelerimin mektubu olduğu için yine Almanya mektubu sayılır.

Paris'e nakletmeme rağmen Almanya'da kaldığım iki yıl zarfında, çok ilgi duyduğum bu konuya dokunmadan geçemiyeceğim.

Hâlen Almanya'da, hükümetler arasındaki anlaşma uyarınca, resmen gönderilenlerle, çeşitli yollardan gelmiş olanların sayısı, yuvarlak hesapla 30 bini aşmış bulunmaktadır.

Almanların, sakat, hasta ve işe yaramaz yabancılara iş vermediklerini unutmayınız. Yâni enerji ve insan gücü bakımından en verimli çağda 30 bin Türk, Almanya'da çalışmaktadır.

Bu gün, ileri devletler düzeyinde, ön plâna geçen Almanya, İkinci Dünya Savaşından sonra, yabancı sermaye ile değil, insan gücü ile kalkınmıştır. Sadece boğaz tokluğuna, inşaatlarda, yollarda fabrikalarda çalışmak suretiyle.. Kadın, erkek, yaşlı, genç, herkes çalışarak..

Memleketi kalkındırmak için, zengin devletlerden para istemek, özel sermayeyi harekete getirmek, malî politika bakımından yerinde bir davranıştır şüphesiz.

Ama esasdan, insan gücünü hareke-

te getirmektir. Memleket konularını tartıştığımız bir sırada, kalkınma alanında hükümetin gözen ve sorumluluğu üzerinde hep yuvarlak lâflar edildiğini, nedense kimsenin vatandaşa kusur bulamadığını, garip karşıladığımı sağlamıştım. Yanlış anlaşılırsa ters tepki doğurabilecek bir konu bu..

Düşünceleri bir konala sokmak gayesiyle kısa bir hikâye anlatacağım: Yaşlı bir kadının, fani dünyada yetişkin bir tek oğlu varmış. Gözü gibi titriyor üstüne, iyi insan olsun, iyi şeyler yapsın istiyor. Adam da aksine, zavallı kadının her arzusuna aykırı davranışları ile onu üzer dururmuş. Ne kadar kötü de olsa, yine de evlâttır ya! Hele dünyada tek evlât olunca.. Bir de düşünün ki, bu ne bir amca, ne teyze, ne dayı, ne şu, ne bu, ana bu..

Bir gün oğlanın ettiği kadının canına yetmiş de «bir şey demem, Allahın keskin kılıcına rast gelesin» diye beddua etmiş oğluna. Ama, ana kalbi bu ya. Olur da, Tanrı inanıverir korkusu ile, elini oğlundan yana, ağzına dalda edip, Allah'a hitâben «Onu korkutmak için söyledim, yalan ha, inanmayasın sakın» demiş.

Şimdi, vatandaşa, tenbelliğinden dolayı çatıyorsam, sakın yanlış anlamayın. En az bu ananın oğlunu sevdiği kadar seviyorum her vatandaşı.

Ama soruyorum işte; neden kahve köşelerinde akşama kadar oturup, 6 kapıya gele atıyorsun, hem de boğaz tokluğuna bile değil, Sigara dumanları arasında acı bir kahve için..

Savaştan sonra, taş üstünde taş kalmıyan memleketini, bu gün cennete çevirip, rahat oturan, Almanlardan işitmiştim. Savaşı izleyen yıllarda bazan ekmek bile bulamadıklarını, çöp tenekelerinden kırıntı topladıklarını, ama yılmadan çalıştıklarını..

Başlarında ne eli kırbaçlı bir diktatör, ne de Komünist ülkelerindeki gibi, çalışmıyanları Sibirya çöllerinde kurşuna dizdirmek tehdidi. Demokrasi içerisinde yapmışlar hepsini.

Şimdi de yabancı ülkelerden işçi getirtiyorlar Almanya'ya.

Kalkınmak için «İnsan gücü» formülünü öyle bir yerleştirmişler ki memlekette..

Basit bir hesap yapacağım: Almanya'da 30 bin Türk işçisi var dır diyelim. Bir işçinin akşama kadar bir metre yol yaptığını kabul edelim. 30 bin işçi bir günde 30 kilometre yol yapacaktır demek. Senede 365X30000=10.950 Km. Yol eder. İşçilerin hepsi yolda çalışmıyor elbet. Örnek olarak söylüyorum. İnsan gücü ile Almanya'ya kalkınma yolunda nasıl yardım ettiğimizi anlıyorsunuz, değil mi?

Çalışan işçi para ister diyeceksiniz, biliyorum. Ama bir an düşününüz, boğaz tokluğuna yaşıyan insan kütlelerini göz önüne getiriniz. Kahvehanede oturup, aznif, domine parlatıp, tavla şakırtatacağına, bir işe yarasa, bir şeyler yapsa, 5 sene sonra, memleket, tılsımlı değenekle dokunulmuş gibi değişiverir.

Ömrünü tavlada bir keyiflik parti için hebâ eden er kişilerle, Fatoş'un dediğini Eşo'ya ulaştırıp, Eşo"dan Fatoş'a söz taşıyan hatun kişilere söylüyorum. Bu gâvur dediklerimiz, dağı, taşı adam etmişler hemşehrim. Biz cennet gibi ülkemizi onaracak güce sahip değil miyiz sanıyorsunuz?

Allahın da bir sabır damarı vardır. O ananın bedduasına kanıverir de, sonra bizi keskin kılıcına müstehak görürse daha mı iyi yani?

Almanya'daki işçilerden söz açıp, bu acıdan başka bir düşüncemi belirttim. Gelecek yazımda bu işçilerin, propaganda edilenlerin dışındaki gerçek yaşayışlarından bahsedeceğim.

Memlekete en iyi dileklerim ve hemşehrilerime saygılarımla.

Hasip MEMİŞOĞLU

Balak Gazi Destanı'ndan :

ANT

«11. yüzyılda başlayan Haçlı seferleri dolayısiyle Anadolu'dan geçen Haçlı orduları, Müslüman - Türk halkına tüyler ürpertici işkence ve zulümleri reva görüyor; çoluk çocuk, kadın, önlerine ne gelirse kılıçtan geçiriyorlardı.

Genç bir mücahit olan BALAK Haçlı sürülerinden milletinin öcünü almak için yemin etti.»

TARİH

Ben ki Behram oğlu Balak!
Tanık olsun Cenab-ı Hak:

Gürliyen gök, çakan şimşek
Ve PUSAT hakkı için...
Arı soydan, ak süt emmiş
Öz AVRAT hakkı için..
Cenkten cenge doludizgin
Koşan AT hakkı için..
Yedi deryâ, yedi iklim,
Yedi kat hakkı için...

Toprak doymayınca kana;
Kılıç girmiyecek kına...

Öç uğrunda kızıl seller
Çıkar dizden yukarı
Töremizce ant içilmez
İş «bu söz» den yukarı
Anadolu baştan başa
Akdenizden yukarı,

Haç'a mezar, Hilâl'e yurt olacak;
Yol gösteren yine Bozkurt olacak,

Bize, bizden yukarı..
Gam mı sanki, olsa düşman
Bire yüzden yukarı?
Öç duygusu, vatan aşkı
Baştan gözden yukarı...

N. Yıldırım GENCOSMANOĞLU

SEMÂ VE FİGÜRLERİ

İhsan TURGUT

Semâ; hareketin, şiirin, müziğin birleşmiş olduğu ilâhi bir oyundur. Hatta, bir İngiliz âliminin dediği gibi, mutlak bir oyundur. Çünkü, onun kökü ve çiçeği, kutsal bir sırdır. İlâhi varlığa, ancak o sırla varılır. Onu anlatmak yerine, onu yapmak lâzım; onu dinlemekten çok, onu görmek lâzım. Fakat, onu size göstermeden önce bir nebze de olsa mahiyetinden ve ifadesinden bahsetmek istiyorum.

Batılılar, ona, mistik dans demişler, daha doğrusu kendi rakslarına benzetmişler ve dolayısiyle çeşitli mânâlar vermişlerdir. Onun, köklerini, Eflâtunculukta arayanlar olmuştur.

Gerçi semâ'ın, raks ve mistik danslarla benzer tarafı vardır. Fakat, hiç bir raks, semâ kadar mânâlı olmadığı gibi, hiç bir mistik dans da onun kadar ilâhi değildir.

Semâ, bizde çoğu kere de yanlış anlaşılmış, ehl-i sünnet ulemâsının itirazlarına uğramıştır. Zamânımızda ise onu, insan hayâtını, cinsi hayâta bağlıyan, basit bir Freudçuluğa indirmek gafletinde bulunanlar bile olmuştur.

O halde, semâ'ın kelime anlamından işe başlıyalım: Kelime olarak arapçadır; işitme, duyma mânâsına gelir. Mazmun bir san'at olarak sema, muhabbet coşkunluğu ile yapılan bir ibadettir. Daha doğrusu Mevlevîlerin zikrederek dirilmesine (semâ) diyoruz.

Semâ'ı mevlevî gösterdi bende,
sümme vechu'lâh
Ben ol mihrâba döndükçe, bu âlem
dönse çevrilmem.

Diyen şair, semâ'ın, mânevi cezibesini anlatmak ister.

Semâ'nın ne olduğunu, ve onun figürlerinin neyi ifade ettiğini, anlamak için, ona hâkim olan «Devir» nazariyesinden bahsetmek gerekir:

Devir teorisine göre, hayat; «Garb» âleminden, önce cemâdâta, yani cansız varlıklara, sonra nebâtâta, yani bitkilere, daha sonrada hayvânâta geçmiştir.

İnsan ise, bütün bu varlıklar silsilesinin, şekil bulmasından sonra, bir mükemmel varlık olarak yaratılmıştır.

Şu hâle göre, kaynaktan «unsur» haline gelen hayat; devrini tamamlıyarak, tekrar «unsur» haline inkılap edip; ayni kaynağa dönecektir. Kaynaktan, unsur halinde dağılış, mükemmele doğru yol alış içindir. Bu bakımdan, kemal halinde yaratılan insanların da, kaynağa dönebilmesi için, kemal hâlini koruması, geliştirmesi, maddeden mânâya doğru bir istikâmet alarak, ruhunu, gâyeye ulaştırması gerekir. İşte bu hallerden geçebilen insan, «kâmil insan» olur. Geçemezse, varması gereken kaynaktan uzak kalır. Şayet hayâtı; kaynak dediğimiz, bir ummana akan nehre benzetirsek, kemâl'e ermeyen insan, bu ırmağın kenarındaki bataklıklarda kalan döküntüye benzer. Onun mükemmel varlığı kaybolacak ve çürüyüp gidecektir. Ancak unsur halinde kalış, mümkün değildir. Maddenin de cezbeye uymak mecburiyeti olduğu için, ayni devre uymak, tekrar kaynağa ulaşmak için, çırpınmak zarureti vardır. Bu kıvranış ve bu davranış, maddeyi kemâle doğru götürecek ve bu çabalarla, madde içinde saklı bulunan rûh, kemale ererek, kaynağa varacaktır.

İşte semâ, bu teorinin ayninden

ibarettir.

Semâ'da bu devrin, bir seyri vardır. O da şöyledir:

İnsan, «gayb» âleminden «seyr-i nuzûl» denilen bir iniş seyri takipederek, «âlem-i şuhûd» olan âleme gelir. Bu âlem, bir oluş ve ölüş âlemidir. Bu âlemde câhil olan insan, iç çabalariyle, Psikolojik egzersizleriyle «sâlih» olur. Olgunlaşa, olgunlaşa «kâmil» olarak «seyr-i urûç» denilen dönüş ve yükseliş seyr-i takipedip, ayrıldığı kaynağa ulaşmak ister.

Bu açıklamadan sonra semâ'ın hareketlerine ve figürlerine geçelim:

Semâ'da her figür bir mânâ taşır. Hele müzik ve şiirle bu figürler, daha da mânâlaşır ve semâ'ın sonsuz yükselişi mümkün olur.

1) *Semâ'da dönüş :* Devirler, birliğe ulaşmak çabasını temsil eder. Bu hareket, «gayb» âleminden «ayn» âlemine, yani şuhud âlemine, fırlayışın, «seyr-i nüzûl»un ifadesidir.

2) *Kol açış ve baş eğiş :* Kaynağa kavuşma ve ulaşma iştiyakını temsil eder. Mevlâya göçme şevkinin bir ifadesi vardır bunda..

3) *Ayak vuruş:* Nefsi, yâni insanı maddi arzûlara sürükliyen hevesi körletmek, maddeyi aşarak mânâya ulaşmak için, ferâgat cehdini temsil eder. Bir nevi yer çekiminin, vermiş olduğu ağırlıktan kurtarmanın, gayretidir.

En büyük savaş, nefs-i emmâre denilen bir nefisle savaşmak ve onu aşmak mücâdelesidir. Semâ'da ayak vuruş işte bunu ifade eder.

4) *Sıçrayış :* «*Ayn*» âleminden, yani bu âlemden «gayb» âlemine, yani ilâhi varlığa yükselişi temsil eder. Bu figür, seyr-i urûç denilen rûhî yükselişin, sembolik bir ifadesidir.

İşte semâ; dönüşü, kol açıp, baş eğişi, vuruşu ve sıçrayışı ile, yukarda gördüğümüz devir teorisinin heraket halinde bir âyininden ibârettir.

Nitekim Şâir Nabi, Mevlânâ hakkında yazdığı bir manzumesinde şöyle diyor:

Bu devre benzemez, âyîn-i devr i diğerdir
Semâ'ı vahdet-i devr-i zamân-ı Mevlânâ

Nefi'de yine bundan dolayı :

Âlem-i mânâ ki hurşîd-i cihân-ârâ gibi
Devreder girmiş semâ'a onda rûh-ı mevlevî

Şair Leylâ Hanım da aynı maksatla şöyle der :

Merhum şair Yahyâ Kemâl de, semâ'ın coşkunluğunu ve şumulünü anlatmak için, (semâ) ve (semâ) cınâsından faydalanarak :

Şems-i Tebrîz havâsıyla semâ üzre kemâl
Dâhil-i dâire-i hâl-û per-î Monlâyız.

demiş, böylece, semâ' âyinin, mânâsını, yüksekliğini ve enginliğini anlatmak istemiştir.

Yine Arif Nihat Asya aynı gâye ile:

Eser-i aşkın ile şems-ü kamer
Hem sema'ın gibi devrân eyler.
Bardaktan seni içmek,
Seni teneffüs etmek havada...
Dolaşmak, dolaşmak, sana dönmek :
Seni bulmak yuvada...

.....

Yolumuzda aylar, yıllar
Basamak, basamak...
Basamakların çıkamadığı yere
Kanadlarınla çıkmak.

Ayrıca, Yahya İbn'ü Mühiddin bir şiirinde: «Allahın aşkı etrafında, hayâtım boyunca dönerim» dediği gibi, Hallâc-ı Mansur; kelebeğin ışık etrafında dönmesini, ilâhi hakikatın, Hak ateşinin etrafında uçan ruhun, en isabetli sembolü

olarak seçmiştir.

Semâda âşıkların, maşuklar etrafın da dönmesi söz konusudur. Semâ'ya giren derviş, semâdan yüksektir. Onun yeri; mekânı, zamanı olmayan, Arş aşırı olan, bir yerdir. Her zerrenin güneş şuâlarında dönüşü gibi; âşık da, ilâhi şemsin nurunda dönerek yaşıyor.

Bundan anlaşılıyor ki semâ demek, ayni zamanda ölmek ve yaşamak demektir. Büyük aşk ahenginde fâni olmak, bu fenâ oluş sayesinde, aşkın kaynağı olan Allah'ta, bekâyı buluş demektir.

XII. ve XIII. cü yüzyıllarda Mevlânâ'nın bulunduğu muhitte, büyük bir olay olan Moğol istilâsı, Anadolu Selçuklularında bir siyasî buhran yarattığı gibi, halk arasında bir anarşiye yol açmış ve memleketi iyiden iyiye mânevi bir çöküntüye de sürüklemişti. Moğolların tarafına geçenler olduğu gibi, kimse da artık biribirine itimat edemiyor ve halkın arasına fitne tohumları ekilmiş bulunuyordu.

İşte Mevlânâ, semâ'ıyla, âvâre ruhlara huzur; ümitsizlere ümit veriyordu. Fakir, zengin, asil ve avam herkesi ayni mânevi vecde yükseltiyordu. Semâ'ın bu yüksek vecdi karşısında, mantık, emekliyen bir çocuk gibi kaldı.

Milletler, tarih boyunca, karanlığa, ümitsizliğe düştükleri gün, Tanrı âşıklarına sarılmışlar; onlarda, ışık ve teselli bulmuşlardır.

Nitekim Prof. Anna Mary Schmell: «İkinci Dünya Savaşı'nda, Almanya karanlık günlerini yaşarken, bombardıman edilirken, benim sığınağım, Mevlânâ'nın Mesnevisinden, Dücert tarafından Almancaya çevrilmiş bir kaç beyit oldu.» demektedir.

Aynı Profesör, semâ' hakkındaki fikirleri sorulduğu zaman, aynen şunları söylemiştir:

«Mevlânâ'nın semâ'ını düşündüğüm an, uçar gibi oluyorum. Şâyet bilsem ki bir yerde semâhâne var, hemen gider dönerim...»

Batı Dünyasındaki raksın izâhını ve onun hakkında ileri sürülen fikirleri, burada anlatmıyacağım. Ancak resmi kiliseler tarafından sık sık tenkide uğramış ve hattâ 589 Toledo Fermanıyla «raks nerede ise, şeytan oradadır» diyebir hükme varılacak kadar ileri gidilmişti. Halbuki diğer taraftan Aziz Hrisostomus «Allah bize ayaklarımızı ayıp ve rezalette kullanın diye değil, meleklerle beraber raksedin, diye vermiştir» diyordu.

Eski Ahidde: «Ve Davud, Rabbin önünde, bütün kuvvetiyle raksediyordu yine.»

İncilde İsa'nın bir hikâyesinde:

«Biz, size kaval çaldık, siz oynamadınız» şeklindeki sözlerin, ilâhî oyunları desteklediğini gösterir.

Ayrıca asrımızın en asil şairlerinden olan Hugo, insan hayatının sırrını, büyük bir semâ'a benzetmiştir. Ona göre doğru yaşamanın sırrı, hayat ile ölüm arasındaki çözülmez bağlılığı bilip, gerçekleştirmekten ibarettir.

Bizde, semâ; ehl-i sünnet ulemâsının bir çoğu tarafından haram sayılmıştı. Semâ'ın ibâdet haline getirilmesi istenmiyordu.

Fakat bazı Hadis kitaplarında, Peygamber Efendimizin, bu şekilde musiki ile karışık olan oyunlarının, yalnız hoşgörüyle değil, aynı zamanda takdirle karşılandığına işaret edilir. Nitekim, Göç sırasında, Medinede, kadın ve çocukların deflerle söyledikleri sevinç şarkılarını, geniş bir tebessümle karşılamıştı. Kaldı ki «Ashab-es Suffan»ın, semâlarını da hoş göreceği muhakkaktır.

Nitekim Mevlânanın hocası Şems:

«Semâ'ı sevmeyenler, nefis heyâsıyla meşgul olanlardır der. Yine Mevlânâ, dostu olan Selâhaddin-i Zerkûbî'nin ölümünde, cenazesi önünde, onu sevenlerle birlikte, semâ' etmiş ve dostları ney çalmışlardır. Büyük bir dedikoduya yol

(Sonu sayfa 28 de)

Şükran ve Teselli

Gönül, tefrîk eder ancak, o günler, dostu düşmandan;
Çözermiş çünkü, her meçhûlü, ansız can yakan hisler !
Var olsun, bahtıyâr olsun, o gün hemderd olup candan,
Gelip, bizlerle içten ağlıyan, yüksek mühendisler.

Bizimçün son teselli tek, o hassâs içli insanlar;
Vefâdan, arkadaş kadriyle, kan ağlıyan, anlar....

Hüzün sardıkca, onlardır, hemen bir bir gelen yâda,
Nasıl methetsek âh? onlar için, bin müddeâ azdır.
Vefâkâr arkadaşdan, kadri üstün var mı, dünyâda?
Yok elbet, öyle bir takdîr için, bin bir duâ azdır.

Yanarken biz yürekten, kaybolan dünyâya hicranla;
Anar vicdânımız, son kadri, bin minnetle, şükranla.

Fikret MEMİŞOĞLU

VAAZ VE HUTBE

Cenap OSMANOĞLU

Aşağıda okunulacak, Mustafa Kemal'in hutbesi, bir gerçeğin ifâdesidir. Halkımızın toplu olarak muhatap tutulduğu, iki yer var. Biri miting meydanları, diğeri camilerimiz.

Meydanlarda halk, yalnız seçim sırasında toplanır. Konuşanlar, halkın ne yapacağını, nasıl kalkınacağını değil, yalnız kendi yapacaklarını ve halkı kalkındıracaklarını söyliyerek, dinliyenlerle sözleşme yaparlar. Bu heyecan selinden, kum bile kalmaz belki.

Fakat camilerde, gönül açan cemaate, her uğur, her hayır, hattâ Çin'de, Hint'de, Avrupa'da ve Amerika'da öğrenilen ve öğretilen her şey anlatılabilir. Tabiî bütün bunları, öğrenmek ve bilmek şartiyle.

Vâız ve hatip, ilmiyle, irfânıyla kendisini dinliyenlere, yeni bilgiler vermek, yaralar sarmak vecibesiyle yüklüdür. Yalnız «zâb-ı azîm» ve «nâr-ı cehim» ile celâdet ve hiddet göstererek mahâfetulâhı» değil, tercihan «muhabetullâhı» telkin ederek, cemâati hayâta bağlamak, iyimserlik sağlamak zorundadır. Zira Tanrının, «Rahmân-ı rahîm» vasfı, «Malikiyevmiddin» sıfatından önce gelir.

Cami, bir gül bahçesidir. Oradan çiçek dermek, gönüller yoluna sermek gerekir. Ama sosyal konuları daraltmaksızın, derinliğine öğrenmek ve anlatmak kudretine, ermek şartiyle..

Eski müstehitlerin, yeniden yetişmemesi; taassupla çerçevelenmiş olmamızdan ileri gelmektedir.

Halbuki dinimiz bize, neler emret-

miyor. Emredileni, yalnız cemâatten değil, vâız ve hâtipden de istemekte, hak ve hakikat var. İşte bu yönden, Atatürkün, hutbesini dinliyelim:

MUSTAFA KEMAL'İN HUTBESİ

7 Şubat 1923 tarihinde Atatürk'ün bir mevlid'i müteakip Balıkesir Zağanos paşa camiinde irad ettikleri hutbe.

VATANDAŞLAR!

Allah birdir, şanı büyüktür. Allahın selâmeti ve âtıfeti ve hayrı üzerimizde olsun. Peygamber Efendimiz Hazretleri, Cenab-ı Hak tarafından insanlara hakkaniyeti tebliğe memur (Resûl) olmuştur. Kur'an-ı azîmüşşanda insanlara feyz ve ruh vermiş olan dinimiz, son dindir, ekmel dindir.. Tefevvuk ve tetabuk ediyor. Eğer akla, mantığa ve hakikate tefevvuk etmemiş olsaydı, bununla, diğer kavanin-i tâbiyye-i ilâhiye beyninde tezat olması icap ederdi.

ARKADAŞLAR!

Cenab-ı Peygamberimiz, mesâisinde, iki dâireye, iki hâneye, mâlik bulunuyordu. Biri kendisinin, diğeri Allahın hânesiydi. Millet işlerini, A'lahın evinde yapardı. Asr-ı mübareklerine ittibâen, bu dakikada, Milletimizin hâl ve istikbaline ait hususatı görüşmek maksadiyle, bu dâr-ı kudside, Allahın huzurunda bulunuyoruz!

ARKADAŞLAR!

Câmiler birbirimizin yüzüne bakmak ve bizlerin yatıp kalkması için yapılmamıştır. Câmiler, tâat ve ibâdet ile beraber, din ve dünyâ için, neler yapılmak lâzım geldiğini düşünmek, yani müşveret için yapılmıştır. Her ferdin zihni, başlı başına faaliyette bulunması elzemdir. İşte burada din ve dünya için ve istikbalimiz için, bilhassa hakimiyetimiz için neler düşündüğümüzü meydana koyalım.

AMÂL-İ MİLLİYE; İRADE-İ MİLLİYE

Yalnız bir şahsın düşünmesinden değil, bilûmum efrâd-ı milletin, arzularının, emellerinin muhassılasından ibarettir. Benden ne öğrenmek, ne sormak istiyorsunuz. Serbestçe sormanızı rica ederim.

HUTBELER HAKKINDA

İrâd edilen suâlden anlıyorum ki, bugünkü hutbelerin tarzı, milletimizin hayât-ı fikriyesi ile, lisaniyle ve ihtiyacât-ı medeniyesiyle münasip görülmemektedir. Hutbe demek, nâsa hitap etmek, yani söz söylemek demektir. Hitabenin mânâsı budur. Hutbe denildiği zaman, bundan bir takım mefhum ve mânâlar istimzaç edilmemelidir ki, Hazreti Peygamberimiz Efendimizin ve gerek Hülefâyı Râşidinin hutbelerini okuyacak olursanız, görürsünüz ki, gerek Peygamberimizin ve gerek Hülefa-yi Râşidinin söyledikleri şeyler o günkü meseleler, o günkü askeri, idarî, siyasî ve içtimaî hususattır. Ümmet-i İslâmiye ve memâlik-i İslâmiyye tevessua başlayınca, Cenab-ı Peygamberimizin ve Hülefâ-yı Râşidinin, hutbeyi her yerde bizzat kendilerinin irât etmelerine imkân kalmadığından, halka söylemek istedikleri şeyleri iblağa, bir takım ehil olan zevâtı memur etmişlerdir.

Onlar Cami-i Şerîfde ve meydanlarda halka söylerlerdi. Hutbeden maksat ahâlinin tenvir ve irşâdıdır. Başka birşey değildir.

Cenap OSMANOĞLU

Necip Fazıl KISAKÜREK'in
yeni eseri
REİS BEY
ÖTÜKEN YAYINEVİ
Büyük Reşit Paşa Cad. 44/c Beyazıt/İst.

Eskilerden Birer Demet :

Rahmi Hocanın Şair Arkadaşları

Rahmi Hoca'nın bildiğimiz şair arkadaşları şunlardır :

Hoşlu Abdurrahman Efendi adında birisinden bahsedilirse de hayatı ve eserleri hakkında malûmat sahibi değiliz.

1 — Defterdar Zihni bey :

Merhum Haci Arif efendinin, bizzat anlattığını aynen tekrar ediyoruz :

(Meşhur Rahmi efendinin yalnız şiiri değil, ilmi de yüksekdi. Fakat daha fazla şiiri ile şöhret kazanmıştı.

Kendisinden sonra yetişenler üzerinde emek ve tesiri vardır.

Torunlarının yetim maaşını almak için Hoğu'dan Elâzığ'a geldiği zaman, defterdarımız Şair Zihni bey tarafından ta kapudan karşılanır, baş köşeye oturtularak ağırlanırdı. Ben o zaman maaş kâtibi idim.

Defterdar Zihni Bey'in emri üzerine, hemen maaş senedini yapar torunlarının maaşlarını verirdim.

Fakat Defterdar bey, torunlarının maaşı verildikten sonra da şâiri salıvermez, uzun müddet karşılıklı sohbet ederlerdi.

Bu sohbet, çok zarif, çok nükteli olurdu.

İlimden, şiirden tasavvufdan ve eskilerden bahs açarak, saatlerce konuşup, gülüşürlerdi.

Şair kalkmak isterken, Defterdar bey, hemen kıyam eder, onu, dış kapuya kadar uğurlar ve ağırlardı.

(Şair o tarihde 70 yaşlarında vardı. Ben de ancak 20 yaşında kadardım.)

2 — Abdunnâfi Efendi :

Şairin hem vâli Vecihi Paşa, hem de Haci İzzet Paşa ile iyi münasebeti olduğu, Bahariyesinden ve kasidelerinden bellidir.

Fakat önce Defterdar, sonra da Vali olan Abdünnafi Efendi ile münasebetleri, çok dostane imiş.

Biribirlerine nazireler yazar, tahmisler yaparlarmış..

Örnek olsun diye, şairin bir tahmisinden bir kıta alıyoruz :

Dimâğ-ı şevka kesel vermesün bu hâhişler
Mezâk-ı câna gıdâlar yeter sitâyişler
Selâm-ı semt-ı ehibbâya bes sipârişler
Vatan vatan diye ey dil nedir bu nâlişler
Hezâr bülbül o gülşenserâdan el çekdi.

3 — Feyzullah Râif Efendi :

Şairin, arkadaşlık kurduğu şâirlerden biri de, mektupçu Raif efendidir.

Bir tahmisinin son kıt'asını alıyoruz :

O mehin ârız-ı gülgûnunu fikr etmeye sen
Gene-ı uzlet yetişir etme sakın seyr-ı çemen
(Rahmiyâ) cây-ı mübârektir anı eyle vaten
N'ola beyt-ül-bazeni eylese (Râif) mesken
Sevdiği dilber anın Yûsuf-ı Ken'an'a değer.

4 — Şair Fevzi :

Şâir (Fevzi) ile de, Rahmi Hoca'nın yakın arkadaşlığı olduğu, birlikde yaz-

A PAPAZ

— Başpiskopos Makarios'a nefretlerimle —

Soyuna yakışır hatan a papaz!
Tırnakları kana batan a papaz!

Türkün beşyüz yıllık uşaklarına
Peylediğin hangi vatan a papaz?!

Bozkurdun uğrağı olan diyarda
Çakallara kalmaz meydan a papaz!

Ruhunu, bin kere çarmıha gerdin,
Hâlâ İsa mıdır ustan, a papaz!

Tel tel kopmasını hak eylediğin
Kara sakalından utan, a papaz!

Ö. KAYAOĞLU

---

dıkları manzumelerden ve nazirelerden anlaşılmaktadır.

Şâir Fevzi'den :

Gazel

Hayal-ı ar'zınla hûn-ı dilden diyde nem çekmiş
Gam-ı hicrinle merdümler ne demlerle sitem çekmiş
Lebin şevkiyle dağ-ı siyneme Ferhâd-ı dil her dem
Külüng-ı âh ile bir sûret-i şiyrin sanem çekmiş
O câm-ı bâde-i aşkı ki çekdim yâd-ı lâlinle
Ne bahr-ı zulmet içre Hıdr ü ne câmında Cem çekmiş
Dil-i diyvânenin diyvân-ı hüsnünde olan dâdı
Değil biycâ, anî zinciyr-i zülfün ham-be-ham çekmiş
Gamından ağlasam cevlan eder eşkimde müjgânım
Kıyâs eyler gören hâr ü has-ı emvâr-ı yem çekmiş
Değildir sûret-i hâlimde eşk-i gülgûnum
Ciğer kanıyle ressâm-ı ezel resm-ı elem çekmiş
Huruf-ı aşkını levh-ı dilinde yazmağa (Feyzi)
Vücud-ı kâinâta hâme-i hat-tı adem çekmiş

Nâbi'yi Tahmis

Mukaddes câyıgâh-ı şâfii rûz-ı cezâdır bu
Muallâ tahtıgâh-ı Pâdişâh-ı du serâdır bu
Muhiyt-i kenz-ı rahmet, menba-î nûr-ı havâdır bu

Sakın terk-i edepden kûy-ı mahbûb-ı Hudâdır bu
Nazargâh-ı ilâhidir makâm-ı Mustafâdır bu
Cenâb-ı fahr-ı âlem tekyegâhîdir tariykatde
Cemi-i kâinâtın âlicâhidir şeriatde
Makâm-ı kab-ı kavsin'e mübahîdir hakiykatde
Habiyb-i kibriyânın hâbıgâhidir faziyletde
Tefevvük-gerde-i arş-ı cenâb-ı kibriyâdır bu
Ser-î kûyunda çeşm-i cürm-ı isyânâ eden sâil
Nevâl-ı niymet-i envâr-ı güfrâne olur nâil
Türâb-ı dergehîne diyde-ı şevkiyle ol mâil
Bu hâkin pertevinden oldu diycûr-ı adem zâil
Amâdan açdı mevcûdât-ı çeşmin tûtiyâdır bu
Fürûg-ı ziynet-i dünyâ bu bâbın nur-ı pâkiydir
Cenâb-ı müşkibâr-ı kudsiyan çârûb-ı hâkiydir
Semâ vü arz ü arş ü kürsi anın feyz-nâkiydir
Felekde mâh-ı nev bab-üsselâmın sıyneçâkiydir
Bunun kandiylidir öz matla-ı nûr-ı ziyâdır bu
Nasiyb olsa yüz urmak (Fevziyâ) ol mağfiretgâha
Niyâz-ı afv ile çek dürr-ı eşki rişte-i âha
Reva-yı resm-i tâziym ile arz et ol şehinşâha
Müraât-ı edeb şartiyle gir Nâbî bu dergâha
Metaf-ı kudsiyadır, bûsegâh-ı enbiyâdır bu

Şair Fevzi'nin bir manzumesi de «Harput Yollarında» adlı kitapta yayınlanmıştır. (*)

Şöyle başlar :

Nice bir ârızu-yi bûs-ı lâlinle çekip gamler
Revân-ı hasretinle dilde sûziş, diydede nemler
Kani ol bezm-ı has-ıvasla mahrem olduğum demler
.....

Şair Fevzi'nin, Rahmi Hocanın ahbabı olan Elâzığ Mektupçusu Feyzullah Râif efendi olması muhtemeldir.

Hayâtı hakkında şimdilik başka bilgi edinemedik.

5 — Şair Lüzûmî :

Rahmi Hoca'nın şair arkadaşlarından biri de (Lüzûmî) dir. Bunu aşağıdaki manzumeden anlıyoruz :

Bulduk irâd, kanâatle kapandık dâre
Mâlihülyâ yetişir, çıkmıyalım bâzâre
Mâlik olduk yeni bir hasılı çok efkâre
Yokluğa çâr cihetten yine bulduk çare
Urfa evkâf müdiri dedi : Ey biyçâre
Olma şimdengeri hiçbir tarafa âvâre
Hane yap, hem tohum ekdir ovaya, dağlâre
Dört cihetten sana yetmez mi yiğirmi pâre
Kar olup yağsa dahi devleti kimse kürümez
Ölenin nâşını Allah için, eller sürümez

(*) Harput Yollarında : İshak Sunguroğlu Cilt II. S. 321.

Biner atlara hayâlimde piyâde yürümez
Sen riyâzetle geçin, gönlünü safrâ bürümez
Günde on sâkız alıp çiğne hiç ağzın kurumaz
Yalın-ayak gezenin kondurası tez çürümez
Yüzünü, enterinin çevirîver asdâre
Dört cihetten sana yetmez mi yiğirmi pare

Bir kaç kıt'ası daha olan bu manzumeyi, Rahmi, Lüzûmî ve Rifat Efendi adında üç şairin yazdığı, bir defterde kayıtlıdır.

Şair Lüzûmî'nin hayatı hakkında malûmat sahibi değiliz. Ancak elimizde, bir aruz, bir de hece vezni ile yazılmış iki manzumesi vardır.

Bunları aşağıya alarak yazımıza son veriyoruz.

GAZEL

Şâh-ı hüsnün mülk-i aşkı-ram edip fermânına
Çekti tuğrâ kaşların şâhâne-i ünvânına
Bu usûl-i şiyveden kılmış cemâlin hoş nizâm
Serv-i nâzım, sâde-fes girmiş vefâ meydânına
Sâğı, solu tutmuş o zülfün kumandar-ı sabâ
Ser-liva-yı kâkülün baş eğdirir erkânına
Ben müşîr-i aşkınım, siynemde dağımdır nişan
Çeşm-i âhûlar alay çekmiş gönül divânına
Bir bölük bende'n çıkıp tabûr şeklin düzdü hat
Gamzeler yâlın kılıç, «arş» ettirir her yânına
Ceng eder üşşâka, hûn-efşan o gözler çalkadır
Şehsüvârım kim durur tir-i müje'n peykânına
Hâle yüzden kur'a-i bahtımda hat çekdi siyah
Kâre-kol bekler gönül kûyun şeb-i hicrânına
Ey (Lüzûmî) nusha-î şi'rin vefâ kânûnudur
Ehl-i diller nevbenev talîm eder cânânına

Koşma (Tecnis)

Acep ne demlerde sevdiğim deyi
Varıp, hangi bağdan derem yar seni
Kesildi yolların, gelmez haberin
Esen yellerden mi soram yar seni

*
* *

Gönül bu ateşe nice bir yana
Hicran ocağında döndü büryana
Yarın mahşer günü, kanım boyana
Yakan yırtam, hakka verem yar seni

*
* *

Rahm edip, bakmazsın, niçin, yüzüme
Özün görünmez mi bir gün özüme
Uykuda girmezsen bile gözüme
Yarı rüyalarda, görem yar seni
(Lüzûmî) sırrından, yada açmadan
Kanıp, yad elinden bâde içmeden
Senin hüsnün, benim meylim geçmeden
İzin ver bir gece saram yar seni.

KÜÇÜK HİKÂYE

Yarın, Hemen

ERDAL CEYHAN

(Babam uzanmıştı içerde. Annem başındaydı. ağlıyordu. Kardeşimin hiç bir şeylerden haberi yoktu. Uyuyordu.)

— Doktora gideyim mi, dedim anneme.

Ağlıyordu.

Ne yapacağımı bilmiyordum. Odama koştum. Soğuktu. Doluydu sobam. Bir kibrit çaktım, çıtırdadı, yandı kâğıtlar, tahtalar...

Ramazan. Annem, kardeşim iftarlarını bozmuşlar, uyuyorlardı. Yalnız annemi uyandırdım. «Gene hastalandı babam». dedim. Telâşlandı. Kalktı gitti öteki odaya... Uzun bir süredir ayrı yatıyorlar. Babam sedirde yatmak istemiş. «Sert tahta daha iyi geliyor» demiş. Dışardaydım o akşam. Şöyle bir dolaşmaya çıkmış, ne kahvede, ne ara sokaklarda bir tat bulamayıp geri dönmüştüm. Kapıyı sessizce açıp içeri girdim. Onun kapısından hafiften bir inilti geliyordu. Eğildim üstüne. Açtı gözlerini. Tuttu ellerimden.

— Ne var, dedim. Gene hasta mısın?

Bir süre bir ses çıkarmadı. Titriyordu.

— İlâç ister misin, Doktora gideyim mi?

Bir ses çıkmadı ağzından. Sonra...

— Gel, dedi...

— Kardeşin var... Lisede, okumak istiyor. Annen yaşlı. Yok başka bakacak onlara. Ben gidiciyim. Bu kez değilse bile öbür seferki götürecek beni. Çabuk bitir okulunu. Tez ol... Bir umutları sensin. Kırma kollarını onların. Bana babamdan bir şey kalmadı. Kırk yıldır çalışıyorum, didiniyorum. Bir şey olamadım. Sizi giydirmek istedim, yedirmek istedim. Olmadı... Götürecek beni. Seni nasıl yetiştirdiğimi biliyorsun. Şimdi büyüksün, sağlamsın.

— Sus baba sus, dedim!

Acılı konuşuyordu. Doğru dürüst avutmayı, cesaret vermeyi bilmiyordum. Bir sonun beni korkutacağını, beni ağlatacağını önceden kestiremezdim. Çok büyük umutları vardı benim için. Çok şeyler istemişti. Onun dünyanın en iyi babası olduğuna inanıyordum. Onu yitirmek düşüncesini kafama koymak istemiyordum.

Onun da gözlerinde yaşlar vardı. Gene konuşuyordu. Gözlerim ötelerdeydi.

— Senin için başka şeyler düşünüyordum. Bu yıl okulunu bitirecektin. Sana güzel bir kız bulacaktım. Benim gelinim olacaktı...

Daha senden sözetmemiştim ona.

— Fakirdim. Ama elimden geldiğince süsleyip, duvaklayacaktım onu. Aramıza alacaktım. Torunlarım olsun istiyordum.

Ağlıyordu.

— Çevremde dönsünler, oynasınlar istiyordum. Saçlarımdan çeksinler. Yatağımda takla atsınlar. Ama... Olmadı işte. Dayanamadım.

Ellerini uğuşturuyordum. Soğuktu. O geniş omuzlu, çocukluğumun dev gibi babası küçülmüş küçülmüş kuşa dönmüştü. Her zaman bana söyliyeceği bazı sözlerin varolduğunu sanırdım. Vardı. Söyliyemezdi. Severdi bizi. Sevgisini; kendisini, yaşamını, varlığını bizlere bağışlamakta bulmuştu.

Annem ilâç yapıyordu. Birtakım avuntu ilâçları. Doktorlar geliyorlar ve susuyorlardı. Yalnız kalacaktık.

Gencim. Ne yapabilirim ki? Kapandım odama. İçerde uzanmış yatan

babamı ve ötelerdeki seni düşünüyorum. Seni düşünmeden yapamıyorum. Daha dün sayılacak yakın bir güne değin, seninle ortaklaşa umutlarımızı vardı. Analı babalı gelecek vardı önümüzde. Ben bir öğretmenim. Yarın gideceğim Anadoluya. Yanımda kimim kimsem yok, gencim. Annem alıştırmadı beni öyle ev işlerine. Okulda da öyle ekmek elden su göldendi. Şimdiden sonra bir şeyler bitip bir şeyler başlayacak. Bir yaşam. Mektubun önümde duruyor. Bir daha el vurmak istemiyorum. Çünkü biliyorum içinde ne olduğunu. Ezberledim. Seni nasıl seviyorum. Ama öylesine fakirim ki... Derler ya, verilecek bir tek kalbim var, işte öyle...

Sabaha ne olacağını bilmiyorum. Yarın ne olacak. Daha öteki gün ne olacak, kestiremiyorum. Yaşam, benim elimdeki plâna uymuyor ki. Ben öyle düşünmemiştim ki...

Beni çağırıyorsun. «Bir takım şeylerin konuşulması, görüşülmesi gerekiyor.» diyorsun. Hemen. yarın. Yarın burayı bırakıp geleceğim oraya. Öyle söz vermemiş miydim sana. «Sen çağırdığın zaman sevgilim, nerede olursam olayım, koşar gelirim». dememiş miydim ? Yarın hemen öyle mi?

İstemiyordun, onlarla birlikte oturmayı. «Ayrı bir ev tutarız.» diyordun. Eşyalarını biz seçer, biz alırız. Yavaş yavaş. Para biriktiririz. Radyomuz olur. Ella'nın, Edith Piaf'ın plâklarını alırız. Annemiz, babamız bize konuk olmaya gelirler. Sonra sonra... Güzeldi bunlar, bu akşama değin güzeldi. Gerçekti. Yatağıma yattığım zaman evimiz geliyordu aklıma. Evimiz, benim evim, bizim evimiz. Sonra çocuklarımız sarıyordu çevremizi. Bizim çocuklarımız, babamın torunları. Olaki yarın sabah olmamış çocuklarımın dedeleri de olmayacak. Saçlarını çekemiyecekler onun. Yatağında takla atamıyacaklar. «Dede dede!» diyemiyecekler.

Ben de ağlamak istiyorum. Çok uzun bir süreden beri ağlamadım. Niçin küçümserler erkekleri ağladıkları için. Neden? Son kez ayrılırken ağlamıştık seninle. Oysa ne vardı, gene birleşecektik. Gene yollarımız aynıydı. Öyle kararlaştırmıştık. Tren kalkarken : «Ne çabuk tanıdık birbirimizi» demiştin. Ben de umar mıydım? Seni göreceğim, benim de düşlerim olacak, umutlarım olacak geleceğe değgin. Ama oldu işte. Sensiz düşünemiyorum hiç bir şeyi. Sen siz ölçemiyorum. Önümde yürüyorsun. Bir yanında, uzanmışım elini tutuyorum. Yürüyoruz. yürüyeceğiz.

Beni çağırıyorsun. «Yarın hemen gel» diyorsun. Tabii geleceğim sevgilim. Umarım yarın çok kalabalık olmasın bizim ev. Beni unutsunlar bir köşede. Bilmem. Bir şeyler gelmez elimden böyle zamanlarda. Bir şeyler beceremem. Kış kıyamet, mezarlıkta ne işim var benim.

«Çağırdığın zaman sevgilim, nerede olursam olayım, koşar gelirim» dememiş miydim ? Beni çağırıyorsun ha ! Elbet. Yarın hemen öyle mi? Gelirim, olmazsa kaçarım. Yarın hemen yoldayım.

HOYRATLAR

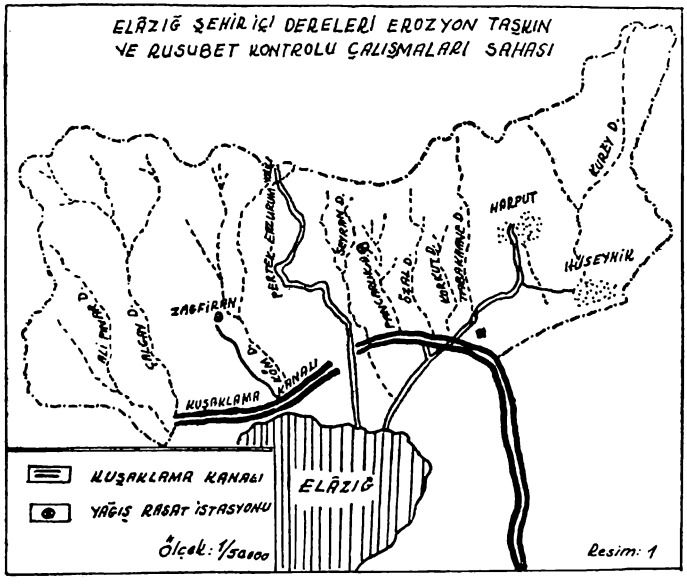
O da bensiz, o da bensiz
Od düştü, oda bensiz.
Ne ben onsuz olurum
Ne olur o da bensiz.

Âh o gözler, âh o gözler
Yolumu âh, o, gözler.
Yıkmadı dağlar beni
Yıktı bir âhû gözler.

ELÂZIĞ ŞEHİR İÇİ DERELERİ EROZYON TAŞKIN ve RUSUBAT KONTROLÜ ÇALIŞMALARINDA ALINAN ARA NETİCELER

1 — Feyezan Kontrolü

Orhan İNCEOĞLU
(Or. Yük. Müh.)

1960 yılından beri Elâzığ Şehir İçi Yandereleri yağış alanında yapılmakta olan Erozyon Taşkın ve Rusubat kontrolü çalışmalarının üçüncü yıl sonunda gayelerine uygun neticeleri vermeye başladığını görmekteyiz.

Bu güne kadar tesbit edilen gelişme ve değişiklikleri ayrı ayrı yazılar halinde bahis konusu ederek çalışmaları ve elde edilen neticeleri belirtmeye çalışacağız.

İlk yazımızda çalışmaların feyezan sarfiyatlarının kontrolündeki tesirlerini anlatacağız.

Evvelâ havzayı tanıtalım;

Elâzığ Şehir İçi Derelerinin yağış alanları yekûnu 24.5 Km² dir. Bu saha içinde kalan bütün dereler küçük birer yandere karakterinde olup şehrin kuzeyindeki dik yamaçlardan çıkıp doğrudan doğruya meskun sahaya yayılmaktadırlar. Yamaç meylinin dikliği yanında yağış alanındaki toprak bünyesinin Erozyona gayet müsait oluşu taşkın ve rusubat bakımından şehir hayatı için devamlı bir tehlike teşkil etmektedir.

1960 yılında bu yanderecikler manzumesinde başlayan erozyon, rusubat ve taşkın kontrolü çalışmalarından evvel şehir hayatını emniyete almak gayesi ile şehrin kuzeyinde batı doğu istikametinde uzayan bir kuşaklama kanalı yapılmış bulunuyordu. (Bak. Resim 1..)

Yandereciklerin yağış alanlarının 24.5 Km² ye toplam vüsatinde olduğunu söylemiştik. Üç yıllık çalışmalar sonunda bu sahanın 15 Km² lik kısmında erozyon, rüsubat ve taşkın kontrolü çalışma-

ları tamamen ikmal edilmiş bulunmaktadır. Yağışlarda düşen yağış miktarını havza içerisinde kurulan bir adet püliyoğraf ile bir adet püliyometre yardımı ile tesbit etmekteyiz. (Bak. Resim 1) Nisbeten kısa bir süre içerisinde iki yağış olmuştur. Bunlardan ilki 5.11.1962 günü yağmış olup sağanak evvelâ hafif bir şiddetle başlamış sonra kısa fasılalar halinde şiddetini artırıp azaltarak 1 saat devam etmiştir. Bu süre zarfında yağan yağmur miktarı 19.1 mm/m² dir.

Yağışın sona ermesi ile birlikte müdahale edilen sahalardaki durum şöyle idi;

Sahanın hiç bir yerindeki islah hendeği ve tesviye karıklarında su birikmesi olmamış mansapdaki kuşaklama kanalınada sarfıyat intikal etmemişti.

Müdahale edilmeyen sahalarda ise satıh sarfiyatının teşekkül ettiği görülmüştür. (Köm Dere) Yağış alanından kanala intikal eden sarfiyat aynı zamanda silt ve iri kum cesametinde rusubat taşımakta idi.

İkinci yağış ise 24.1.1963 tarihinde olmuştur. Aralıklı şekilde 2,5 saat devam eden yağışta 26.4 mm/m² lik yağış olmuştur. Yağışı müteakip arazide tesbit edilen durum şöyle idi;

Müdahale edilen Seyrandere, Pancarlık dere, Korkut dere, Özel dere ve Tabakhane dereleri yağış alanları dahilinde kil topraklar hariç diğer kum ve kumlu topraklı yamaçlarda tesis edilen islâh hendeklerinde su birikmesi yoktu. Buralara düşen yağış derhal infiltre olmuştu.

Ancak yer yer ağır kil toprakların mevcut olduğu yamaçlarda tesis edilen islah hendeklerinde ise (5) cm. derinliğinde su birikmişti. Bu hendeklerde biriken sular bilâhare 4-5 saat zarfında infiltre olmuştur.

Tesviye karıklarında ise infiltrasyon çok daha iyidir. Tamamiyle kil topraklar üzerinde inşa edilen tesviye karıklarındaki yer yer küçük su birikintilerinden başka karıklar içerisinde mühim bir su birikmesine rastlanmamıştır. Aynı yağıştan sonra mansaptaki kuşaklama kanalına da sarfiyat intikal etmemiştir.

Müdahale edilmiyen sahalarda ise satıh sarfiyatlarının teşekkül ettiği ve iri kum cesametinde rüsubatın da hareket halinde olduğu görülmüştür.

Çalışmalarımızın gayesi yağışı düştüğü yerde tutarak sel ve sediment tevlit etmesini önlemek olduğuna göre 26.4 mm/m² lik yağıştan sonraki bu durum göstermiştir ki çalışmalarımız ve inşa edilen tesisler Elâzığ civarında 48 mm/m² olan azami yağışı önliyebilecek kapasitededir.

Müteakip yazılarımızda çalışma sahamızdaki diğer konular etüd edilecektir.

Orhan İNCEOĞLU

Semâ ve Figürleri

(Sayfa 18 den de am)

açan bu mes'ele için Mevlânâ, şöyle demiştir :

«Evet, Müslüman cenâzelerinin önünde hâfızlar okur. Fakat onlar, hem müslüman, hem âşık oldukları için, önlerinde semâ edilerek teşyi edilir.»

Fakat bu itirazlar, çok uzun sürmedi. Mevlânâ'nın büyük şahsiyeti v semâ'ın harikulâde vecdi karşısında eridiler. Ona itiraz edenlerin çoğu, ona dost ve mürid oldular. Onun semâ'larını hürmetle, zevkle seyrediyorlardı.

Çünkü semâ', âşık ruhlarının dinlendiği yerdir. Onu ancak, cânının içinde, başka bir cânı olanlar sevebilir.

Semâ, ârâm ı cân-ı âşıkamest
Kesî dânet ki anrâ cân-ı cânest

İhsan TURGUT

Yabancı Gözüyle Keban Barajı

Batı Almanya'nın dış yardım komisyonu başmüşaviri ve Berlin Teknik Üniversitesi su inşaatı profesörü olan Press, bir basın toplantısı yaparak aşağıdaki demeci vermiştir :

«Dünyanın en büyük barajı ünvanını alacak olan Keban Barajına, Alman hükûmeti yardım etmeğe hazır ve kararlıdır.»

Profesör Press, Keban Barajı ile ilgili olarak memleketimize gelmiş ve yerinde incelemeler yapmıştır. Bu incelemeler sonucunu bir rapor halinde hükûmetine sunacak ve bir de barajın projesini hazırlıyacaktır.

Bu konuda, profesör Press, şunları da söylemiştir :

«İkinci defa Keban bölgesine gittim. Burada böyle bir barajın yapılması gerektiğine bir defa daha kani oldum. Türkiye'nin enerji istihsali için Keban Barajı çok önemlidir. Gerek Türkiye ve gerekse Almanya için, bu baraj, müşterek büyük bir eser olacaktır. Dünyanın hemen en büyük barajı ünvanını alacak olan Keban Barajı için, Almanya yardıma kararlı ve daima hazırdır. Barajın büyüklüğü, yapısı ve önemi bakımındandır.

«Almanya eski bir dost olarak Türkiye'ye yardım etmek istiyor. Bu barajın büyüklüğünden dolayı Dünya Bankasının da projenin finansmanına katılmak istiyeceği kanısındayım» Diyen profesör, eski dostun düşman olmıyacağı hikmetini sözleriyle teyid etmiş oluyor.

Sorulanları cevaplandıran profesör Press, bu barajın dört yılda bitirilebileceğini, Ebasco projesiyle birleştirilmesi halinde, Keban Barajının Amerika'lılar ile Alman'lar tarafından ortaklaşa da yapılabileceğini, barajın yapısının kaya dolgu şeklinde olacağının, ilk plânda enerji istihsalinin amaç olduğunu, son plânda da yapılacak diğer küçük barajlarla bütün bu bölgenin sulama işlerinin de düzene konulabileceğini, sulama suretile de büyük ekonomik faydalar sağlanacağını, belirtmiştir.

Suriye'de yapılacak baraj hakkındaki soruları cevaplandıran profesör :

«Suriye'lilerin, Alman yardımı ile yapmak istedikleri Tapko Barajının, yüksekliğini artırmak istediklerini bu istiğe Keban Barajının sebep olduğunu, bu konuda henüz karara varılmadığını, Keban Barajı yüksekliğinin şimdiki tahminle e göre fazlalığı dolayısiyle, Tapko Barajının 120 m. yi bulacağını» ifade etmiştir.

Yapılmasının, T.B.M.M. de tartışma konusu olmasına rağmen, Keban Barajı gerek enerji ve gerekse sulama bakımından bütün tereddütleri dağıtmış ve tartışmaları arkada bırakmıştır.

Eski Bayındırlık Bakanı Sayın İ'yas Seçkin'in dediği gibi, Keban Barajı, Türkiye'nin varolma ve yokolma dâvası olmakla kalmamış. Almanya'nın ve Amerika'nın da dikkatle üzerinde durduğu bir konu haline gelmiştir.

Türkiye, bu baraja başlamak suretiyle büyük bir ekonomik hamle yapacağı için, yalnız bölgemiz halkı değil, Türkiye'deki bütün işverenler ve iş arayanlar temel atma gününün, heyecanla gelmesini beklemektedirler.

Bu barajın sağlıyacağı ekonomik imkânlara paralel olarak, *kültür ve san'at kaynaşması ve gelişmesi de, Ankara, İstanbul gibi iki vilâyetin inhisarından kurtularak Anadoluya çekilmiş ve yayılmış olacaktır.*

Böyle bir temele yaslanacak olan Anadolu, doğacak yeni bir medeniyete tekrar beşik olacaktır. Keban barajının önemi, bu yönden daha çok dikkate değer.

Yeni Fırat

Ayın Olayları

«Dört şehit verdik. Vatan sağolsun.»

Bütün yurtta lânetle anılan Kıbrıs olayları sırasında, Adadaki, Türk Askeri Birliğinde görevli olan hemşehrimiz Dr. Bnb. Nihat İlhan'ın, eşi Mürüvvet ile üç küçük çocuğu, Murat, Kutsi ve Hakan'ın, canavarca öldürülmesi, unutulmaz üzüntüler yaratmıştır.

Kıbrıs Hastahanesinde, Türk, Rum ayırdetmeksizin hizmet gören, Dr. Nihat İlhan, faciayı öğrenince, tek teselli olarak, şehitlerinin Türkiye'ye getirilmesini ve ecdadının gömülü bulunduğu Elâzığ topraklarına defnedilmesini, arzu etmiştir.

28.12.1963 Cumartesi günü, Kıbrıstaki olayları tel'in için, Elâzığ gençlerinin yapmakta oldukları Miting sırasında toplanan, binlerce kişi, yapılan cinayetleri lânetlerken şehitlerin Nihad İlhan'la beraber, Hava Alanına getirilmekte olduğunu öğrendikleri zaman, heyecan ve ıztırapla sarsılmışlar ve «Öç istiyoruz» diye bağırmışlardır.

Yirminci asrın son yarısında, ve Medenî Dünyanın gözü önünde işlenen insanlığa yakışmaz bu cinâyetler, «İstiklâl Marşı» şâiri Mehmed Akif'in' :

«Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar !» mısraındaki hakikati bir kere daha anlatmıştır bizlere.

Uçakla şehrimize getirilen, şehit anayla üç yavrusu, Alanda kadın, erkek, genç, ihtiyar, büyük bir topluluğun gözyaşları arasında karşılanmış ve Elâzığ'a getirilerek, Zonguldak'tan gelecek akrabalarının da son vazifelerini yapabilmeleri için, Askeri Hastahaneye tevdi olunmuşlardır.

30.12.1963 Pazartesi günü, Vatan kurbanlarının, şehitliğe gömülmesi için yapılan tören sırasında ebediyet yolcularına, son sözlerini söyleyen Dr. Nihat'ın: «Dört şehit verdik Vatan ve Millet sağolsun» temennisiyle; ondan sonra konuşan genç bir Üsteğmenin, hazin ve heyecanlı sözleri, binlerce kişiyi yaralı tek bir kalb halinde hıçkırtarak ağlattı.

Konuşmasının sonunda, şehit tâbutlarına dönen genç üsteğmen :

«Eğer Tanrım fırsat verirse, her biriniz için, on Rum öldürmek hususunda, Türklüğüm ve Askerlik namûsum üzerine and içerim»

diyerek, milletin müşterek andına tercüman olmuştur.

Yâkup Şevki Caddesi sonundaki şehitliğe gömülen Anne ve yavruları için, ilimizde bulunan bütün hâfızlar son vazifelerini yerlerine getirmişlerdir.

Mevlânâ Gecesi :

İlimiz İmam Hatip Okulu Öğretmenleri tarafından, 17/Aralık/1963 gecesi Saray Sinemasında, büyük Türk düşünürü, Mevlânâ için bir anma töreni düzenlemiştir.

Konuşmasının bir sohbet şeklinde olacağını söyleyerek mikrofona gelen Vali Abdullah İğneciler Mevlânâ'yı gerçekten anladığını gösteren incelemeleriyle büyük ilgi toplamıştır. Ondan sonra söz alan öğretmenler, Mevlânâ'yı ayrı ayrı açılardan anlatmışlardır. Bu arada Mesnevi'den parçalar okunmuş ve açıklamalar yapılmıştır. Son olarak ta ney çalınmış ve semâ âyini icra edilmiştir.

İpek Kozacılığı :

Birinci Dünya Savaşından önce, İlimizde pek revaçta olan ipekçilik, şimdi

unutulmak üzeredir. 1914 yılından önce, Rusya'ya ve İran'a böcek tohumu satarak, 1,5 milyon kâr sağlayan kozacılık, bugün terkedilmiş gibidir. İpekçiliğin eski önemini kazandırmak, kozacılığı canlandırmak için, Ticaret Odaları Birliği, gerek ilimiz Ticaret Odası Birliğinden, gerekse Teknik Ziraat Müdürlüğünden bilgi toplamaktadır.

Birinci Dünya Savaşından önce, biri Harput'ta, ikisi Elâzığ'da olmak üzere kurulmuş üç ipekli kumaş fabrikasından, bugün maalesef hiçbiri faaliyette değildir. Halkımız bu yerli san'atın gelişmesi için, yardım bekliyor.

Çimento Fabrikasının Geliştirilmesi :

İstek ve ihtiyaca cevap veremediği gibi, Keban Barajı için de çimento temin etmek zorunda kalan fabrika, ek inşaata mecbur kalmıştır. Bu inşaat hızla ilerlediği gibi, kuru sistem için gereken makineler, İskenderun'dan ilimize getirilmek üzere, müteahhidine ihale edilmiş bulunuyor.

Önümüzdeki yıl Fabrika inşaat dolayısiyle 3 ay kadar faaliyetini durdurmak mecburiyetinde kalacaksa da, inşaat ve monteden sonra, günde 1200 ton kapasite ile çalışacaktır. Bu durumun gerçekleşmesi üzerine, Çimento Fabrikamız, Türkiye'nin en büyük, Çimento Fabrikası oluyor.

Kooperatif Peynirleri :

Elâzığ Hayvancılık Kooperatifi'nin, özel olarak yaptığı tam yağlı peynirler, piyasada rağbet görmektedir. Bu yıl kurulan Hayvancılık Kooperatifi, Ercis Altundere Bölgesiyle de anlaşarak, Edirne tipi peynir istihsaline başlamıştır.

Piyasadaki boşluğu dolduran bu hareket takdirle karşılanıyor.

Erozyon Faaliyeti :

Elâzığ'ı sürekli sel tehlikesinden kurtarmak için, Harput ve çevresinde faydalı başarılar sağlayan, DSİ Erozyon Kısım Mühendisliğinin, ilimizden kaldırılmak istenmesi, büyük tepki ve üzüntüler yaratmıştır. Bu faaliyetin tamamlanması için, Erozyon teşkilâtının İlimizde kalması hususunda, halk ve basın gereken gayreti sarfetmektedir.

Mevlânâ Törenleri

(Sayfa 9 dan devam)

sadını sağlıyamaz. Çünki okuyup, anlaşılarak, geçilecek bir eser değil. Dura, dura, düşüne, düşüne, mazmunları ve matufları arana tarana, incelenm si gereken bir eserdir. Meselâ yukarda örnek alınan beyitteki *Cümle* kelimesinin *Cemâl* kelimesiyle söz ve öz bak mından, anlam bağlantıları, züpde özellikleri bulunmak ve bilinmek mümkün olsun. Yoksa *Züpde-i Kelâm* olan mesneviyi kavrıyamayız. İşte bu zo luklardan dolayı, Nahîfi'nin yazdığı Mesnevi tercümesinin herkes tarafından edini'mesi mümkün olmalı.. Yani türkçe ile yeniden basılması gerekir. Bu da tabii, devlet himmetiyle olacak bir iş.

Yahya Kemal'ın Hayyam Rubaileri tercümesine benzer şekilde Nahîfi tercümesinin farsça asılları da alınmak suretiyle, cilt cilt basılmasını ve yayınlanmasını istiyoruz.

İkinci bir isteğimiz, her cilde bir de kelime ve mazmun sözlüğü (Lugatçesi) konulmalıdır. Ayrıca gözün hakkı inkâr edilmemek için, baskının çok doğru ve çok güzel olması, gerekir.

Basılacak bu eserler ne fiat konulursa konulsun, sayısız müşteri bulacağı gibi, Mevlânâ törenlerinde onun dostlarına ve aşıklarına bedeli mukabilinde, «Şarâb-ı nâb» olarak taktirle sunulabilir. Dileğimiz bundan ibaret.

Fikret MEMİŞOĞLU

Bnb. Nihat İlhan'ın şehitlere son veda'ı
(Fotoğraf : Paki Ş.d.le)

Nasıl eyler tahammül, merd olan, cânâna el değse ?!
Hayâtın zevki yoktur, hür değilsen, yurdun eldeyse.